

C - I - Esdrē - Quartus - C - II

et bibite dulcissima queq; et mittite munera
bis qui non habent. Sanctus est em̄ hic di-
es dñi et nolite mesti esse. Dominus em̄ cla-
rificabit vos. Et leuitē denūciabāt in publi-
co omnibus dicentes: Dies hic sanctus est.
Nolite mesti esse. Et abierunt oēs māduca-
re et bibere et epulari. et dari munera his qui
nō habebāt ut epulentur. Magnifice enim
sunt exaltati verbis quibus edocti sūt. Et cō-
gregati sunt vniuersi in hierusalem celebra-
re lēticiam: scđum testamentum domini dei
israel.

Liber Esdrē tertii explicit. Incipit liber
Esdrē quartus. Capitulum primum.

Iliber esdrē pro-
phetē secūdus. filij sarei. fi-
lij azarei. filij elchie. filij sa-
danie. filij sadoch. filij achi-
tob. filij achię. filij phinees
filij heli. filij amerie. filij asiei. filij marimoth
filij arna. filij ozię. filij borith. filij abisei. filij
phinees. filij eleazar. filij aaron ex tribu leui
qui fuit captiuus in regione mediorū i regno
artarreris regis persarū. Et factū ē verbum
domini ad me dicens: Vade et nūcia popu-
lo meo facinora ipsorum et filij eorū iniqui-
tates quas in me admiserūt: vt nūcient fili-
is filioz quia peccata parentū iporū in illis
creuerunt. Obliti em̄ mei sacrificauerūt dñs
alienis. Nonne ego eduxi eos de terra egip-
ti: de domo seruitutis? Ipiā aut̄ irritauerunt
me. et consilia mea spreuerūt. Tu autē excute
comā capitū tui. et proīce oīa mala super il-
los: qm̄ nō obedierūt legi meę. Populū aut̄
est indisciplinatus. Uscquo eos sustinebo
quibus tanta beneficia cōculi? Reges mul-
tos propter eos subuerti: pharaone cū pue-
ris suis et omnē exercitū eius percussi. Om-
nes gentes a facie eorū perdidi. et in oriente
prouinciarū duarū populos tyri et sydonis
dissipaui. et oēs aduersarios eorū interfeci.
Tu vero loquere ad eos. dicens: Hec dicit
dominus. Nempe ergo vos per mare trans-
meauit. et plateas vobis inicio munitas exhi-
bui. Ducem vobis dedi moysen. et aarō sacer-
dotem: lucem vobis p̄ columnā ignis preſti-
ti. et magna mirabilia feci i vobis. Vos autē
mei oblieti estis dicit dñs. Hec dicit domin⁹
omnipotens. Loturnir vobis in signo fuit:
castra vobis ad tutelā dedi. et illic murmura-
stis. et non triūphastis i noīe meo de perditō
ne inimicorum vestrorū. sed adhuc nūc vs-
q; murmurastis. Abi sunt beneficia que p̄
stitti vobis? Nonne i desertō cum esuriretis
proclamasti ad me dicentes: vt quid nos i
desertum istud adduristi interficere nos? Me
lius nobis fuerat seruire egiptijs q̄ mori in
deserto hoc. Ego dolui gemitus vestros. et
dedi vobis manna in escam. Panem ange-
lorum manducasti. Nonne cū sitiretis: pe-
trā excidi. et flurerūt aque i saturitate? Prop-
ter estus folijs arborū vos teri. Diuisi vobis

terras pingues: chananeos et pherezeos. et
philistinos a facie vestra proieci. Quid faci
am vobis a dhuc dicit dominus? Hec dicit
dominus omnipotens. In deserto cū essetis
in flumine ammorēo sitientes et blasphemā
tes nomē meū. non ignē vobis pro blasphe-
mij s dedi: sed mittēs lignū in aquam. dulce
feci flumen. Quid tibi faciā iacob? Noluiti
obedire iuda. Trāfferam me ad alias gentes.
et dabo eis nomē meū: vt custodiant legitia
mea. Quoniā me dereliquistis: et ego vos de
relinquam. Petentibus vobis a me miseri-
cordiam nō miserebor: quando inuocabitis
me. ego non exaudiāz vos. Maculastis enī
manus vestras sanguine: et pedes vestri im-
pigri sunt ad cōmittenda homicidia. Nō q̄si
me dereliquistis: sed vosipos. dicit dom⁹:
Hec dicit dominus oipotes. Nonne ego vos
rogauit pater filios. et mater filias. et vt nu-
trix paruulos suos: vt essetis mihi in popu-
lum. et ego vobis in deū: et vos mibi i filios.
et ego vobis i patrē? Ita vos collegi. vt gal-
lina pullos suos sub alas suas. Modo aut̄
quid faciā vobis? Proiūciā vos a facie mea.
Oblatōnem cū mihi attuleritis auertā faciē
meam a vobis. Dies enim festos vestros et
neomenia et circucliones repudiaui. Ego mi-
si pueros meos prophetas ad vos quos acce-
ptos interfecisti: et laniastis corpora eorū: quo-
rum sanguinē exquiraz dicit dominus. Hec
dicit dñs omnipotens. Dom⁹ vestra deserta
est. Proiūciā vos sicut ventus stipulam: et fi-
lij procreatōnē nō faciēt: quoniā mādatū me
um neglexerunt. et quod malū ē corā me sece-
runt. Tradam domos vestras populo veniē-
ti qui me nō audiētes credūt. quib⁹ signa nō
ostendi facient que p̄cepī. Prophetas nō
viderunt et memorabuntur iniquitatū eorū.
Testor populi veniētis gratiā. cuius paruuli
exultant cū lēticia me nō vidētes oculi carna-
libus. sed sp̄itu credētes que dīti. Et nunc
frater aspice que gloria: et vide populū veni-
ente ab oriēte: quibus dabo dīcatum abra-
am ysaac et iacob et osee et amos et micheē et io-
hel et abdię et ionę et naum et abachuc sopho-
nie aggei zacharię et malachim: qui et angel⁹
domini vocatus est. **C. - II.**

Hec dicit dominus
Ego eduxi populum istuz de ser-
uitute: quibus mandata dedi per
pueros meos prophetas quos audire noluerūt
sed irrita fecerūt mea cōsilia. Mater que eos
generauit dicit illis. Ite filij: quia ego vidua
suz et derelicta. Educaui vos cū lēticia. et ami-
si vos cum luctu et tristitia. Quoniā peccastiſ
coram domino deo vestro. et quod malum ē
coram eo fecistiſ. Modo aut̄ quid faciāz vo-
bis? Ego vidua sum et derelicta. Ite filij. et
petite a domino mībicordiam. Ego autem te
pater testē inuoco super matrem filiorum q̄
noluerunt testamētū meū seruare: vt des eis
confusione et matrē eorū in direptōnem: ne

gñatio eoz fiat. Dispagn̄ in gētes noia eoz. deleantur a terra: quoniā spreuerunt sacra-
 mentum meum. Te tibi assur: qui abscondis
 iniquos penes te. Sensus mala memorare qđ
 fecerim sodome & gomorre quorū terra iacet
 in piceis glebis & aggeribus cinerum. Sic
 dabo eos qui me nō audierunt. dicit domi⁹
 omnipotens. Hęc dicit dominus ad esdriā.
 Nuncia populo meo: quoniam dabo eis re-
 gnum hierusalem quod datus eram israel
 Et sumam mīhi gloriā illorum. & dabo eis
 tabernacula eterna quę preparaueram illis.
 Lignum vitę erit illis in odore vnguenti. et
 non laborabunt neqđ fatigabuntur. Ite: et
 accipietis. Rogate vobis dies paucos ut i-
 morentur. Jam paratum est vobis regnū.
 Vigilate. Testare celum & terram. Contriui
 enim malum et creavi bonū: quia viuo ego
 dicit dominus. Mater amplectere filios tu-
 os: educa illos cum lēticia. Sicut columba
 confirma pedes eorum: quoniam te elegi di-
 cit dominus. Et resuscitabo mortuos de lo-
 cis suis. & de monumētis educā illos: quo-
 niam cognoui nomen meum in israel. Noli
 timere mater filiorū quoniā te elegi dicit do-
 minus. Nictam tibi adiutorium pueros me-
 os ysaiam et hieremiam: ad quorum consili-
 lium sacrificauit & paraui tibi arbores duo
 decim. grauatas varijs fructibus. & totides
 fontes fluentes lac & mel. & montes immen-
 sos septem. habētes rosam et lilyum. in qui-
 bus gaudio implebo filios tuos. Clidua iu-
 stifica. pupillo iudica. egenti da. orphanum
 tuere. nudum vesti. cōfractum et debilem cu-
 ra. claudum irridere noli. tutare mancum. &
 cecum ad visionē claritatis mee admittē. Se-
 nem & iuuenez intra muros tuos serua: mor-
 tuos vbi inuenieris signas cōmēda sepulcro.
 & dabo tibi primam cessionem in resurrectōe
 mea. Pausa & quiesce populus meus: quia
 veniet requies tua. Nutrix bona nutri filios
 tuos: confirma pedes eorum. Seruos quos
 tibi dedi: nemo ex eis interiet. Ego enim eos
 requiram de numero tuo. noli fatigari. Num
 em venerit dies pressurę & angustię: alij plo-
 rabunt & tristes erunt: tu aut̄ hilaris & copio-
 sa eris. zelabit gētes. & nil aduersus te pote-
 runt dicit dominus. Manus mee teget te:
 ne filij tui gehēnā videat. Jocūdare mī cū si-
 lijs tuis: qđ ego te eripiā dīc dīs. Filios tuos
 dormientes meozare. qm̄ ego eos educā de la-
 terib⁹ tr̄e. & mīam cum illis faciā: quoniam
 misericors sum: dicit dominus omnipotens.
 Amplectere natos tuos vsc⁹ dū venio & pre-
 stem illis misericordiam: quoniāz exuberant
 fontes mei. & gratia mea non deficit. Ego es-
 dras prēceptum accepi a domino in monte
 oreb: vt irem ad israel. Ad quos cū venirem
 reprobauerunt me. et respuerunt mandatū
 domini. Ideoqđ vobis dico gentes: que au-
 ditis et intelligitis. Expectate pastorem ve-
 strum: requiē eternitatis dabit vobis qm̄ i
 proximo est ille qui in fine sēculi adueniet.

Parati estote ad pīma regni. quia lux pī-
 tua lucebit vobis: per eternitatem temporis
 Fugite vmbra sēculi huius. Accipite iocūdi-
 tate glorię vestrę. Ego testor palā saluatorē
 meū: cōmedatū donū. accipite & iocūdamini
 gratias agentes ei qui vos ad cēlestia regna
 vocauit. Surgite & state. & videte numerum
 signatorum i cōiuio domini. Qui se dī vī-
 bra sēculi transtulerunt: splendidas tunicas
 a domino acceperunt. Recipe syon numerū
 tuum. & conclude cādidos tuos qui legez
 domini cōpleuerunt. Filiorū tuorū quos op-
 tabas plenus est numerus. Roga imperiū
 domini: vt sanctificetur populus tuus qđ vo-
 catus est ab inicio. Ego esdras vidi i monte
 syon turbam magnam quā numerare nō po-
 tui: et omnes cantis collaudabant domi-
 nū. Et in medio eorum erat iuuenis statura
 celsus. eminētor o mīb⁹ illis et singulis eo-
 rū capitibus impōebat coronas. & magis ex-
 altabatur. Ego aut̄ miraculo tenebar. Tunc
 interrogauit angelū & dixi: Qui sunt hi dīe?
 Qui respōdens dixit mībi. Pīsū qui mor-
 tale tunica deposituerunt. & immortalem sum-
 pserunt. & cōfessi sunt nomē dei. Modo co-
 ronantur & accipiūt palmas. Et dixi angelo.
 Ille iuuenis quis est qui eis coronas impo-
 nit & palmas in manus tradit? Et respōdens
 dixit mībi. Ipse est filius dei: quem in sēculo
 cōfessi sunt. Ego aut̄ magnificare eos cepi: qđ
 fortiter pro nomine domini steterūt. Tūc di-
 xit mībi angelus. Vade annuncia populo
 meo qualia & quanta mirabilia domini dei
 vidisti. C. III.

Hic tricesimo ru-
 inē civitatis erā in babilone. &
 cōturbatus sum super cubicu-
 lo meo recumbēs. Et cogitatōes meę ascen-
 debant super cor meū: quoniā vidi desertōz
 syon. & abundantiam eorum qui habitabat in
 babilone. Et ventilatus ē spūs meus valde.
 Et cepi loqui ad altissimum verba timorata
 & dixi: O dominator domine tu diristi ab ini-
 cio quādo plantasti terrā. & hoc solus. & im-
 perasti populo. & dedisti adam corpus mor-
 tuum. sed & ipm̄ figurā manuum tuarum
 erat & insufflasti in eum spūm vitę. & factus
 est viuens coram te. & induxisti eū in paradi-
 so quē plantauerat dextera tua anteqđ terra
 aduentarū. Et huic mādasti diligere viā tuā
 & pīteriuit eā. & statim instituisti in eū morē.
 & in natōibus ciuis. & nate sunt gētes & trib⁹
 & populi & cognatōes quarum non est nu-
 merus. Et ambulauit vnaqueqđ gens in vo-
 lūtate sua. & mira agebant coraz te & sperne-
 bant pīcepta tua. Iterū aut̄ in tpe iduxisti di-
 luuiū super inhabitantes seculū. & perdidisti
 eos. Et factū ē cuž cepissent multiplicari qui habita-
 bant super terrā. & multiplicauerunt filios &

Ec dicit dominus
 Ego oduri populum ibus de ser-
 vitate: quib⁹ mandata dedi per
 mes prophetarū quos audire nobis
 urina fecerit mea cōfīla. Miser que eos
 erant dīcillū. Ita quia ego vīdua
 & derelicta. Educam vīcā lēticia & ami-
 cūlū cum lucū & vība. Quoniam peccatis
 am domino deo vīto: & quod malum ē
 am eo fecisti. Nōdo aut̄ quid facias vo-
 ter a domino misericordiam. Ego aut̄ te
 er tebe inuoco fager matrem filiorū qđ
 uerunt teftanē mēfarenē des ei-
 fusionē & matrē cōtū in direpcionē: ne

populos et gentes multas. et ceperunt iterato
impietates facere plus quam priores. Et factus
est cum iniuritate facerent coram te: elegisti tibi
virum ex his cui nomine erat abraaz. Et dilexisti
eum. et demonstrasti ei soli voluntatem tuam.
Et dispositi sunt ei testamentum eternum et diristi
ei ut non unquam derelinqueres semem eius. Et
dedisti ei ysaac. et ysaac dedisti iacob et esau.
Et segregasti tibi iacob: esau autem separasti. Et
factus est iacob in multitudine magna. Et fa-
ctum est cum educeres semem eius ex egypto:
adduxisti super montem syna. Et inclinasti ce-
los et statuisti terram. et comovisti ozbez. et tre-
mure fecisti abyssos. et conturbasti seculum.
et transiit gloria tua portas quatuor ignis et
terremotus et spus et gelu. ut dares semini
iacob legem. et generatoni israel diligentiam.
Et non abstulisti ab eis cor malignum: ut fa-
ceret lex tua in eis fructus. Porro enim malignum
baulans primus adam transgressus et vice
est: sed et omnes qui de eo nati sunt. Et facta est
permanens infirmitas. et lex cum corde populi
cum malignitate radicis. et dissestit quod bonum
est. et manxit malignum. Et transierunt tempo-
ra et finiti sunt anni. et suscisti tibi seruum no-
mine dauid. et diristi ei edificare civitatem nois
eui. et offerre ibi in eadem thus et oblatones.
Et factum est hoc annis multis. et delique-
runt qui habitabant civitatem in oibus facie-
tes sicut fecit adam et omnes generatones eius.
Viebantur enim et ipsi corde maligno. Et tra-
didisti civitatem tuam in manibus inimicorum
tuorum. Nunquid meliora faciunt qui habi-
tant babylone? Et propter hoc dñabitur sy-
on. Factum est cum venissem huc et vidisssem i-
pietas quarum non est numerus. et delinque-
tes multos: vident anima mea hoc tricesimo
anno et excessit cor meum: quoniam vidi quoniam susti-
nes eos peccantes. et pepercisti impie agen-
tibus. et perdidisti populum tuum et conseruasti
inimicos tuos et non significasti. Nihil memi-
ni quoniam debeat dereliqui via hec. Nunquid me-
liora facit babylon quam syon: aut alia gens co-
gnouit te pater israel? Aut quoniam tribus credide-
runt testamentis tuis sicut iacob? Quoniam
merces non compauit: neque labor fructifica-
vit. Pertransiens enim pertransiuit in gentibus.
et vidi abundantes eas. et non memorantes ma-
datorum tuorum. Nunquid ergo pondera in state-
ra nostras iniurias et eorum qui habitant in
seculo: et non inuenietur nomine tuum nisi in isra-
el. Aut quoniam non peccauerunt in conspectu mo-
ri habitant terram: aut quoniam gens sic obfuscauit
mandata tua? Nos quidem per nos inueni-
es seruasse mandata tua. geras autem non inuenies

Et respondit ad me
angelus qui missus est ad me cui non
men buriel. et dixit mihi: Excedens excessit
cor tuum in seculo hoc. et comprehendere co-
gitas viam altissimum. Et dixi: Ita domine
meus. Et respondit mihi. et dixit: Tres vias

missus sum ostendere tibi. et tres similitudi-
nes proponere coram te. de quibus mihi si
renunciaueris una ex his. et ego tibi demost-
rabo viam quam desideras videre et docebo te
vnde sit cor malignum. Et dixi loquere domine me
us. Et dixit ad me. Nlade potesta mihi ignis
pondus: aut mensura mihi flatum venti: aut
revooca mihi die quem preteriit. Et respondi et
dixi: Quis natorum poterit facere ut me inter-
roges de his? Et dixit ad me. Si essem inter-
rogans te dicens: quoniam habitatores sunt in
corde maris. aut quoniam venient sunt in princi-
pio abyssi. aut quoniam venient sunt super firmam
sum. aut qui sunt exitus paradisi: dices mihi
fortassis in abyssum non descendendi: neque in
infernum adhuc: neque in celum nunquam ascendi.
Nunquid autem non interrogauit te nisi de igne et
vete et die per quem transiisti: et a quibus separari
non potes. et non respondisti mihi de eis. Et di-
xit mihi. Tu quoniam sunt: tecum coadoleste
tia non potest cognoscere. Et quoniam poterit vas
tuum capere altissimi viam. et iaz exterius cor-
rupto secalo intelligere corruptionem eviden-
te in facie mea? Et dixi illi. Melius erat nos
non esse quam adhuc viventes vivere in iustitatibus
et pati et non intelligere de qua re. Et respon-
dit ad me et dixit: Proficisci profectus suis
ad silvam lignorum capi: et cogitauerunt cogitatio-
nem et dixerunt. Venite et camus et faciamus
ad mare bellum: ut recedat coram nobis et faci-
amus nobis alias silvas. Et similiter flue-
maris et ipsi cogitauerunt cogitationem. et dire-
runt: Venite ascendetas de bellamus silvas ca-
pi: ut et ibi sumemus nobis in ipsis aliam
regionem. Et factus est cogitatus silue in va-
num. Vicit enim ignis et consumpsit eam. Si
militer et cogitatus fluctuum maris. Tunc it
enim arena et prohibuit eos. Si enim esses
iudex horum: quoniam iciperes iustificare: aut quoniam
condemnare? Et respondi et dixi: Ultio vanorum
cogitationem cogitauerunt. Terra enim data est
silue et mari locus portare fluctus suos. Et
respondit ad me. et dixi: Bene tu iudicasti.
Et quare non iudicasti tibi meti? Quemad-
modum enim terra silue data est. et mare fluctu-
bus suis. sic qui super terram inhabitant que sunt
super terram intelligere solum possunt. et qui
super celos que super altitudinem celorum. Et re-
spondi et dixi: Deprecor te domine: ut nubi def-
sensus intelligendi. Non enim volui interrogare
de superioribus tuis: sed de his quoniam pertran-
seunt per nos quotidie: propter quid israel da-
tus in opprobrium gentibus quoniam dilexisti po-
pulum datus est tribibus impiis: et lex patru-
nos eorum in interitu deductae sunt. et dispo-
sitiones scriptae nusquam sunt: et pertransiimus de se-
culo ut locutus. et vita nostra stupor et paupor:
Et nec digni sum misericordiam consequi. Sed
quid faciet nominis suo quoniam inuocatu est super
nos? Et de his interrogavi. et respondit ad
me. et dixi: Si fueris plurimum scrutatus. re-
quenter miraberis. Quoniam festinas festiat
seculum pertransire. et non capit portare que in-

futuris temporibus. iustis reprobata sunt: qm̄ plenū iniustia est seculū hoc et infirmi-
tibus. De quibus autē interrogas. dicā:
Seminatum est em̄ malū. et necdū venit de-
strucō ipius. Si ergo nō inuersus fuerit qd̄
seminatū est. et discesserit locus vbi seminatū
est malū: non veniet vbi seminatū ē bonū.
Quoniam grāmē seminis mali seminatū ē
in corde adam ab inicio. et quantum impie-
tatis generauit vsc̄ nunc. et generat vsc̄ cū
veniat area. Estima autē apud te granū mali
seminis quātū fructū impietatis genera-
uit: quādō secatē fuerint spicē quarum non ē
numerū: q̄ magnam aream incipient face-
re. Et respondi. et dixi: Quo. et qn̄ hēc: Qua-
re modici et mali anni nostri. Et respōdit ad
me et dixit mihi: Non festines tu super altis
sumū. Tu enim festinas inaniter esse super
ipsum. Nam excessus tuus multus. Nonne
de his interrogauerūt animē iustorū in prōp-
tuariis suis. dicētes: Qsc̄ quo spero sic et qn̄
vēiet fructus areę mercedis nostrę. Et respō-
dit ad ea hieremiel archangel⁹. et dixit: Qn̄
ipletus fuerit nūer⁹ seminū i vobis: qm̄ i sta-
tera pōderauit seculū. et mīsura mīsurauit tpa
et numero nūerauit tēpora. et n̄ cōmouit nec
excitauit vsc̄ dum impleatur p̄dicta men-
sura. Et respondi. et dixi. O dominator dñe:
sed et nos om̄s pleni sumus impietate. Et ne
forte propter nos nō impleantur iustorum
areę: propter peccata inhabitatiū super ter-
ram. Et respondit ad me et dixit. Clade et in
terroga p̄gnantez si qn̄ impleuerit nouem
menses suos. adhuc poterit matrix eius reti-
nere partum in semetipsa. Et dixi: Nō potest
domine. Et dixit ad me. In inferno promp-
tuaria aniarū. matrici assimilata sunt. Quē
admodū em̄ illa festinat q̄ parit effugere ne-
cessitatē partus. sic et hēc festinat reddere
ea que cōmendata sunt. Ab inicio tibi demō
strabit de his que concupiscis videre. Et
respondi. et dixi: Si inueni gratiam ante ocu-
los tuos. et si possibile est. et si idoneus sum:
demōstra mihi si plus q̄ p̄terit sit. habet
venire: aut plura p̄transierunt supra q̄ futu-
rum est. Quid pertransiuit scio: quid autem
futurum sit ignoro. Et dixit ad me. Sta sup
dexteram partem. et demōstrabo tibi interp-
tationem similitudinis. Et steti et vidi. et ecce
fornax ardens transiit coram me. Et factum
est cum transiit flama vidi. et ecce supauit fu-
mus. Post hec transiit coram me nubes plēa-
aque: et immisit pluuiam impetu multaz. Et
cum transiisset impetus pluvię supauerunt i
ea gutte. Et dixit ad me. Logita tibi. Sicut
crescit pluuiam amplius q̄ gutte. et ignis q̄ fu-
mus: sic superabundavit que transiuit men-
sura. Supauerunt autē gutte et fumus. Et ora-
ui et dixi. Putas viuo vsc̄ in diebus illis:
Vel quid erit in diebus illis? Respondit ad
me. et dixit: De signis de quibus me interro-
gas ex parte possim tibi dicere. de vita autē
tua nō sum missus dicere tibi: sed nescio.

De signis autem ec-
ce dies venient in quibus ap-
prehendentur qui inhabitāter
ram in censu multo. et abscondetur veritatis
via et steriles erit a fide regio. et multiplicabi-
tur iniustia super hanc quē ipse tu vides. et
super quam audisti olim. et erit impositō ve-
stigio q̄ nunc vides regnare regionē. et vide-
bunt eam desertam. Si autē tibi dederit altis
simus vivere videbis post tertiam tubam.
et reluccet subito sol noctu. et luna ter i die.
et de ligno sanguis stillabit. et lapis dabit vo-
cem suam. et populi et mouebuntur. et regna-
bit quem nō sperant qui inhabitā super ter-
ram. et volatilia cōmigratōnem faciet. et ma-
re sodomiticum pisces reiūct. et dabit vocez
noctu quam non nouerāt multi. Om̄es autē
audient vocem eius. Et chaos fiet per loca
multa. et ignis frequēter remittetur. et bestię
agrestes trāsmigrabunt. et mulieres mestrua-
te parient monstra. et in dulcibus aquis salse
inueniētur. et amici omnes semetiplos expu-
gnabūt. et abscondetur tunc sensus. et intel-
lectus sepabitur in promptuariū suū. et que
retur a multis et nō inueniēt. et multiplicabit
iniustia et incōtinētia super terraz. Et inter-
rogabit regio proximam suam. et dicet: Nū
quid per te pertransiuit iniustia iustū faciens. Et
hoc negabit. Et erit in illo tempore. et spa-
bunt homines et nō impetrabūt. laborabūt
et nō dirigentur vię eorum. Nec signa dice-
re tibi: permisum est mihi. Et si oraueris ite-
rum. et ploraueris sicut et nunc. et ieunaueris
septem diebus: audies iterato horum mai-
ra. Et euigilauit et corpus meum horruit val-
de. et aia mea laborauit ut deficeret. Et tenuit
me qui venit angelus qui loqbat in me et cō-
forauit me et statuit me super pedes. Et fa-
cūt̄ est i nocte secūda. et venit ad me salathi-
el dur populi. et dixit mihi. Clbi eraſ: Et qua-
re vultus tu⁹ tristis? Aut nescis qm̄ tibi cre-
ditus est israel in regione transmigratōis eo-
rum? Erurge ergo et gusta panem: et nō dere-
linquas nos sicut pastor gregem suum in ma-
nibus luporum malignorum. Et dixi ei: Cla-
de a me: et non appropies ad me. Et audiuit
ut dixi. et recessit a me. Ego ieunauit dieb⁹
septem vylans et ploras: sicut mihi māda-
uit buriel angelus. Et factū est post dies sep-
tem: et iterū cogitatōnes cordis mei mole-
ste erant mihi valde. Et resumpsit anīa mea
spūm intellectus. et iterum cepi loqui coraz
altissimo sermones. Et dixi: Dominator do-
mine ex om̄i silua terre et omnibus arboribus
eius elegisti vineā vnicam: et ex omni terra
orbis elegisti tibi soueam vnam. et ex oībus
florib⁹ orbis elegisti tibi liliū vnu. Et ex oī-
bus abyssis maris replesti tibi rīnum vnu:
et ex omnibus edificatis ciuitatibus sancti-
ficasti tibi meti ipsi syon: et ex creatis volatili-
bus nominasti tibi columbam vna. et ex oī-
bus plasmatis pecoribus prouidisti tibi ouē

vnam. et ex omnibus multiplicatis populis
acquisiuiti tibi populum vnum. et ab om-
nibus probatam legem donasti huic quem
desiderasti populo: Et nunc domine ut quid
tradidisti vnum pluribus? Et preparasti su-
per vnam radicem alias: Et disperdi disti vni-
cum tuum in multis. Et conculcaverunt eum q̄
contradicibat sponzionibus tuis: quiq; tuis
testamentis nō credebant. Et si odiēs odisti
populum tuum: tuis manibus debet castiga-
gari. Et factum est cū locurus esez sermōes.
et missus ē angelus ad me qui ante venerat
ad me p̄terita nocte. et dixit mihi: Audi me et
instruam te. et intende michi. et adiūcam co-
ram te. Et dixi: Loquere domine meus. Et di-
xit ad me: Valde tu in excessu mentis factus
es pro israel. An plus dilexisti eū q̄ qui euz
fecit? Et dixi ad eum: Non dñe: sed dolens
locutus sum. Torquent em̄ me renes mei p̄
omnem horam querentem apprehendere se
mitam altissimi. et investigare partem iudicij
ei? Et dixit ad me: Nō potes. Et dixi: Qua-
re domine? Ad quid nascabar: aut quare nō
siebat matrix matris meę mibi sepulcrum: ut
non viderem labore iacob et defagitationem
generis israel? Et dixit ad me: Numerā mi-
hi q̄ne necdum venerant: et collige mibi di-
spersas guttas. Et reuirida mibi aridos flo-
res. et aperi mibi clausa promptuaria: et pro-
duc mibi inclusos in eis flatus. Demonstra
mibi vocis ymaginem: et tunc ostēda tibi la-
borem quem rogas videre. Et dixi: Dñator
dñe: quis em̄ est qui potest hęc scire: nisi qui
cū hominibus habitatōnem nō habet? Ego
autem insipiens. et q̄no potero dicere de his
quib; me interrogasti? Et dixit ad me: Qūo
non potes facere vnum de his q̄dicta sunt:
sic nō poteris inuenire iudicium meum: aut
in fine charitatē quā populo promisi. Et di-
xi: Ecce domine: tu prope es his qui i fi-
nē sunt. Et quid faciente qui ante me fuerūt:
aut nos. aut hi qui post nos? Et dixit ad me:
Corone assimilabo iudicium meum. Sicut
non nouissimorum tardiras: sic nec prio-
rum velocitas. Et respondi. et dixi: Nec
poteras facere eos qui facti sunt. et qui
sunt. et qui futuri sunt in vnum: vt cele-
rius iudiciū tuum ostendas. Et respōdit ad
me. et dixit: Nō potest festinare creatura sup
creatorem: nec sustinere sēculum eos qui in
eo creandi sunt in vnum. Et dixi: Quomo-
do dixisti seruo tuo: quoniam viuiscas viu-
ficasti a te creatam creaturam in vnum. et su-
stinebat creatura: poterit et nunc portare p̄
sentes in vnum. Et dixit ad me: Interroga
matricem mulieris. et dices ad eam. Et si pa-
ris: quare per tempus? Roga ergo eam: vt
det decem in vnum. Et dixi: Nō vtq; pote-
rit: sed b̄m tempus. Et dixit ad me: Et ego de-
di matricem terre his qui seminati sunt sup
eam per tempus. Quoadmodū em̄ infans
non parit ea que seni sunt. sic ego disposui
a me creatū sēculū. Et interrogaui. et dixi: Aū

iam dederis mihi viam loquar corā te. Naz
mater nostra d̄ qua diristi mihi. adhuc iuue-
nis est: iam senectuti appropiat. Et respō-
dit ad me. et dixit: Interroga eā que parit. et
dicet tibi: Dices em̄ ei. Quare quos peperi
sti nūc: nō sunt similes his qui ante te. s̄z mi-
nores statura: Et dicet tibi et ipsa. Alij sunt q̄
in iuuentute virtutis nati sunt. et alij qui sub-
tempore senectutis deficiente matrice sunt na-
ti. Considera ergo et tu qm̄ minori statura estis
p̄e his qui ante vos: et qui post vos minori
q̄ vos. quasi iam senescētes creature et forti-
tudinē iuuentutis preterentes. Et dixi: Ro-
go dñe si inueni gratiam ante oculos tuos:
demōstra seruo tuo per quem vīsites creatu-
ram tuam. C. VI.

Et dixit ad me Iñi
tio terreni orbis et anteq; starent
exitus sēculi et anteq; spiraret cō-
uentōnes ventorum. et anteq; sonaret voces
tonitruum. et anteq; splenderent nitores cho-
ruscatorum. et anteq; cōfirmarentur funda-
menta paradisi. anteq; viderentur decori flo-
res. et anteq; confirmarentur motę virtutes.
anteq; colligerentur innumerabiles militę
angelorum. et anteq; extollerentur altitudi-
nes aeris. et anteq; nominarentur mensurę
firmamentorum. et anteq; estuarent camini
in syon. et anteq; inuestigarentur p̄ntes ani-
morum. et anteq; abalienarentur eoz qui nūc peccat
ad iuuentōnes. et anteq; cōsignati essent qui
fidē thesaurizauerūt: tuc cogitauit et facta sunt
per me solum et nō p̄ alium. et finis per me et
non p̄ alium. Et respōdi. et dixi: Quę erit se-
paratō temporū? Aut quando prioris finis
et sequentis initū? Et dixit ad me: Ab abraā
usq; ad ysaac quando nati sunt ab eo iacob
et esau manus iacob tenebat ab initio calca-
nem esau. Finis em̄ huius sēculi esau: et pri-
cipium sequētis iacob. Dominis man⁹ iter
calcaneū et manū. Aliud noli querere esdra.
Et respondi. et dixi: O dñator dñe: si inueni
gratiam ante oculos tuos: oro ut demōstres
seruo tuo finē signoz tuorū: quorū partē mi-
hi demōstrasti nocte p̄cedente. Et respon-
dit. et dixit ad me: Surge sup̄ pedes tuos. et
audi vocē plenissimā sonitū. Et erit sicut cō-
motio: nec cōmovebitur locus in quo stes
super euz. Ideo cū loquitur tu nō expaueras:
qm̄ de fine verbum. et fundamenū terrę in-
telligitur: qm̄ de ipsis sermo tremiscit et com-
mouetur. Hec enim quoniā finē eorū oportet
cōmutari. Et factū est cuz audissem. surrexi
super pedes meos. et audiui. et ecce vor lo-
quens. et sonus eius sicut sonus aquarū ml-
tarū. et dixit: Ecce dies veniūt. et erit qm̄ ap-
propinquare incipiā vt visīte habitantes in
terra. et qm̄ inquirere incipiā ab eis qui iniū-
ste nocuerunt iniusticia sua. et qm̄ sup̄pleta fa-
erit humilitas syon. et cu sup̄signabitur sēcu-
lum quod incipiet p̄transire: hec signa faciā.
Libri aperientur ante faciem firmamenti: et

omnes videbunt simul. et anniculi ifantes loquentur vocibus suis. et pregnates immaturos parient infantes triu et quartuor mensium: et viuent et suscitabuntur. Et subito apgebunt se iata loca non semiata. et plectra promptaria subito inuenientur vacua. et tuba canet cum sono. quia cum omnes audierint. subito expauescent. Et erit: in illo tempore debellabunt amici amicos. ut inimici. et expauesceret terra cum his. Et venient fontes stabunt. et non decurrent in horis tribus. Et erit: omnis qui dederit lictus fuerit ex omnibus istis quibus predixi tibi: ipse saluabitur et videbit salutare meum et finem seculi vestri. Et videbunt qui repleti sunt homines qui mortem non gustauerunt a nativitate sua. et mutabitur cor inhabitantium. et conuertetur in sensum alium. Delebitur enim malum. et extinguetur dolum. Florebit autem fides. et vincetur corruptela. et ostendetur veritas quae sine fructu fuit dictibus tantis. Et factum est cu[m] loquere[m] mihi. et ecce paulatim intuebar super eum an quem stabaz. et dixit ad me hec: Ceni tibi ostendere tempus verum noctis. Si ergo iterum rogaueris. et iterum ieunaueris septem diebus. iterum tibi renunciabo horum maiorum per diem quam audiri. Audita est enim vox tua apud altissimum. Cidit enim fortis directio[n]e tuam. et prouidit pudicitias quam a iuuente tua habuisti. et propter hoc misit me demonstrare tibi hec oia. et dicere tibi: Confide et noli timere. et noli festinare cum prioribus temporibus cogitare vana. ut non properes a nouissimis temporibus. Et secundum est post hec et fleui iterum et similiter ieunauit septem diebus: vi supplea tres hebdomadas quae dicte sunt mihi. Et factum est in octava nocte: et cor meum turbatur iterato in me. et cipi loqui coram altissimo: Inflammabat enim spiritus meus valde. et anima mea arriabatur. et dixi. Domine loquens locutus es ab inicio creature in primo die dicens: Fiat celum et terra. et tuus verbum opus perfectum. Et erat tunc spiritus. et tenebre circumferebantur et silentium: sonus vocis hominis nondum erat abs te. Tunc dividisti de thesauris tuis proferri lumen luminosum: quo appareret opus tuum. Et die secundo creasti spiritum firmamenti. et impasti ei ut dividiceret et diu sponstone faceret inter aquas: ut pars quedam sursum recederet: pars vero deorsum maneret. Et tercia die imperasti aquis congregari in septima parte terrae: sex vero partes siccasti et conseruasti: ut et his sint coram te ministrantia seminata a deo et culta. Terbum enim tuum processit. et opus statim fiebat. Processit enim subito fructus multitudine imminens et cōcupiscentie gustus multiformes: et flores colore imutabili: et odores odoramenti inuestigabilis. Et die tertio hec facta sunt. Quarta autem die impasti fieri solis splendorem: lumen lumen. stellarum dispositio[n]em. et imperasti eis ut deseruirent futuro plasmato homini. Quinto autem die dixisti septimum partem ubi erat aqua congregata ut procrearet

aialia et volatilia et pisces. et ita siebat. Aqua muta et sine anima quae dei natus iubebatur animalia faciebat: ut et hoc mirabilia tua nationes enarent. Ecce seruasti duas aias nomen unum vocasti enoch. et nomine secunde vocasti leuiatham. et separasti ea ab altero. Non ei poterat septima pars ubi erat aqua congregata capere ea. Et dedisti enoch unam partem quae siccata est tertio die ut habaret in ea: ubi sunt montes mille. Leuiathan autem dedisti septimam partem humidam et seruasti eam ut fiat in deuoracionem quibus vis et quando vis. Hec autem die impasti terre ut crearet coram te iumenta et bestias et reptilia. et super his adam: quem constitueris ducem super omnibus factis que fecisti. et ex eo educimur nos omnes quemque elegisti populum. Nec autem omnia dixi coram te domine. quia proprie[n]te nos creasti seculum. Res duas autem gentes ab adiaz natas dixisti eas nil esse. et quoniam salutem assimilate sunt. et quasi stillicidiu[m] de vase similasti abundantiam eorum. Et nunc domine ecce iste gentes que in nihil depurate sunt: ceperunt dominari nostri et deuorare. nos autem populus tuus quem vocasti primogenitus unigenitum emulatorem tuum. traditi sumus in manibus eorum. Et si propter nos creatum est seculum: quare non hereditatem possidemus cum seculo. Usquequo hec?

C VII.

Et factum est cum finissem loqui verba hec: missus est ad me angelus. qui missus fuerat ad me primis noctibus. et dixit ad me: Surge esdra. et audi sermones quos veni loqui ad te. Et dixi: Loquere deus meus. Et dixit ad me. Mare positum est in spacio loco ut esset altum et immensum: erit autem ei introitus in angusto loco positus: ut esset similis fluminibus. Quis enim volens voluerit ingredi mare et videre eum vel diri eius: si non transierit angustum. latitudinez venire quoniam poterit? Item aliud. Civitas est edificata et posita in loco campestri: est autem plena omni honorum. Introitus eius angustus et in precipiti positus: ut esset a dextris quidem ignis. a sinistris aqua. semita autem est una sola inter eos posita. hoc est inter ignem et aquam ut non capiat semita nisi solum modovestigium hominis. Si autem dabitur civitas homini in hereditate. si non quod anteposuit periculum p[ro]transierit quoniam accipiat hereditatem suam. Et dixi. Sic domine. Et dixit ad me. Sic est et israel pars. Propter eos enim feci seculum et quando transgressus est adam constitutio[n]es meas: iudicatum est quod factum est. Et facti sunt introitibus seculi angusti et dolentes et laboriosi: pauci autem et mali et periculorum pleni. et labore magno opere fulti: nam maioris seculi introitus spacioli et securi. et facientes immortalitatis fructus. Si ergo ingredientes non fuerunt ingressi qui vivunt: angusta et vana

hęc. non potuerunt recipere que sunt reposita. Nū ergo tu quare cōturbaris cū sis corruptibilis. t̄ quid moueris tu cum sis mortalis? Et quare non accepisti i corde tuo qđ ē futurū: sed quod in p̄senti? Respondi et diri: Domiātor dñe ecce disposuisti lege tua quoniam iusti hereditabunt hęc: Impij autem peribunt: iusti autem ferent angusta. sperantes spacioſa. Qui enim impie gesserunt. t̄ angusta passi sunt. t̄ spacioſa non videbūt. Et dixit ad me. Non est iudex sup deum: neq; intelligens super altissimū. Periunt em̄ multi p̄sentes: quia negligitur que anteposita est dei let. Mandans em̄ manda uit deus venientibus. qñ venerunt: quid facientes viuerent. t̄ quid obſeruātes nō p̄nirentur. Vi antem non sunt persuasi et cōtradixerunt ei. t̄ p̄stituerūt sibi cogitamē vnitatis. t̄ proposuerūt sibi circūuenētēs deſictorum. t̄ superdixerunt altissimo non esse. t̄ vias eius nō cognouerūt t̄ legem ei⁹ ſp̄uerunt. t̄ ſp̄oſiones eius abnegauerunt. et in legitimis eius fidem non habuerūt. t̄ opera eius non perfecerūt. Propter hoc esdra vacua vacuis. t̄ plena plenis. Ecce tempus veniet. t̄ erit qñ vienient signa que p̄dictiūtibi. Et apparebit ſponsa et appareſcens ostē denur que nunc subducitur terra. t̄ omnis q̄ liberatus eſt de p̄dictis malis. ipſe videbit mirabilia mea. Reuelabitur em̄ filius meus hiesus cum his qui cum eo ſunt. t̄ iocundabuntur qui relictū ſunt in annis quadringentis. Et erit post annos hos t̄ morietur filius meus christus. t̄ omnes qui ſpiramentū ha- bēt homines. t̄ couertetur ſeculum in antiquum silentium diebus ſeptē ſicut in prioribus iudicijs. ita vt nemo derelinquatur. t̄ erit post dies ſeptem. t̄ excitabitur qđ nōdū vigilat ſeculum. t̄ morietur corruptum. Et terra reddet qui in ea dormiūt. t̄ puluis qui in eo ſilentio habitant. t̄ promptuaria redent que eis commendat̄ ſunt anime. Et ruelabitur altissimus ſuper ſedem iudicij. t̄ transibunt misericordia. t̄ longanimitas congregabitur. Iudicium autē ſolū remanebit: veritas ſtabit. t̄ fides conualeſet. Et opus ſubsequetur. t̄ merces ostendetur. t̄ iuſticię vi- gilabūt. t̄ iniuſticię nō dñabuntur. Et dixit: Primus abraam propter ſodomitas orauit. t̄ moyses pro patribus qui in dēſerto peccauerunt. et qui post eum pro iſrael in diebus achaz t̄ samuelis t̄ dauid pro confractōne. t̄ ſalomon pro eis qui veneſt in ſanctōem. t̄ helias pro hiſ qui pluuiam acceperunt. t̄ pro mortuo vt viueret. t̄ ezechias pro populo in diebus ſennacherib t̄ multi pro multis. Si ergo modo quādo corruptibile iſcreuit. t̄ iuſticia multiplicata ē. t̄ orauerūt iusti pro ipijs: quare et nunc ſic non erit? Et respondit ad me. et dixit: P̄ſens ſeculum non eſt ſi- niſ: gloria in eo frequēs manz. propter hoc orauerunt pro inualidis. Dies enim iudicij erit finis temporis huīus. t̄ initium tempo-

ris futuri immortalitatis: in quo pertransi- uit corruptela ſoluta eſt intemperantia. abſcis ſa eſt incredulitas: crevit autē iuſticia. ora eſt veritas. Tunc em̄ nemo poterit ſaluare eum qui periret: neq; demergere qui vicit. Et respo- di et dixit: Dic ſermo mens primus t̄ nouissi- mus: quoniam melius erat non dare terraz adam. vel cum iam dediſſet coercere eum vt non peccaret. Quid em̄ prodest hominibus in p̄ſenti viuere in tristitia. t̄ mortuos ſpe- rare puniōne? O tu quid fecisti adaz? Si em̄ tu peccasti non eſt fac̄ ſoliuſ tuuſ caſ ſed et noster qui ex te aduenimus. Quid enī prodest nobis ſi promiſuſ eſt nobis immo- tale tempus: nos autē mortalia opera egim? Et qm̄ p̄dicta ē nobis perhennis ſpes: nos nō p̄felli vani facti ſumus. Et quoniam re- poſita ſunt nobis habitacula ſanitatis t̄ ſe- curitatis: nos vero male conuersati ſumus. Et quoniaz reponita gloria altissimi protege re eos qui tarde conuersati ſunt: nos autem p̄felli vijs ambulauim? Et quoniaz oſte- detur paradiſus cuius fructus incorruptus perſeueraſt in quo eſt ſecuritas t̄ medela. nos vero non ingrediemur. In ingratis enim lo- cis conuersati ſumus. Et quoniaz ſuper ſtel- las fulgebunt facies eorum qui abſtinentia habuerunt: noſtre autē facies ſuper tenebras nigre. Non enī cogitauimus viuetes qua- do iniquitatē faciebamus q̄ incipiem p̄ mortem pati. Et respondit et dixit: Hoc ē co- gitamentuſ certaminis quod certabit qui ſu- per terram natus eſt homo: vt ſi viuimus ſue- rit patiatur quod dixisti. Si autē vicerit rect- piet qn̄ dico: quoniaz hęc eſt vita quā mo- yes dixit cum viueret ad populum. dicenſ: Elige tibi vitam t̄ viuas. Nō crediderūt au- tem ei: ſed nec post eum prophetis. H̄z nec mihi qui locut̄ ſum ad eos: quoniaz nō eſſet tristitia in p̄ditōnem eorū ſicut futurum eſt gaudium ſup eos qb̄ pſuſa eſt ſalus. Et re- ſpondi et dixi: H̄cio domine quoniam vo- ca⁹ eſt altissim⁹ misericordia in eo q̄ misere- biſ qui nōdū in ſeculo aduenerūt. t̄ q̄ miſe- ref illis qui conuerſationeſ faciūt in lege ei⁹. t̄ longanimitas eſt: quoniaz longanimitatem p̄ ſtat hiſ q̄ peccauerūt quāli ſuis operibus. et munificus ē: quoniaz quidē donare vult pro exigentijs. t̄ multe misericordie. quoniaz mul- tiplicat magis misericordias hiſ qui preſen- tes ſunt t̄ qui p̄terieſt t̄ q̄ ſuuri ſunt. Si enī non multiplicauerit misericordias ſuas. nō viuificabitur ſeculū cū hiſ qui ihabitabunt in eo. Et donat: quoniam ſi non donauerit ſi bonitate ſua. vt alleuietur hi qui iniquitatē fecerūt de ſuis iniquitatib⁹: non poterit deci- es millesima pars viuificari hoīm. Et iudex ſi non ignouerit hiſ q̄ curati ſunt verbo ei⁹. et deleuerit multitudinem contemp̄onum non fortassis derelinquerētū i numerabili multitudine nisi pauci valde. C. - VIII.

Et respođit adme
et dixit: Hoc ſeculum fecit altis

sumus propter multos futurū autē propī paucos. Dicam autē corā te similitudinem esdrā. Quo autē interrogabis terrā. et dicit tibi: qm̄ dabit terrā multa magis vnde fiat fictile. parnum autem puluerem vnde aurum sit. sic et actus presentis seculi. Multi quidem creati sunt: pauci autē saluabuntur. Et respōdi. et dixi: Absorbe ergo anima sensum. et deuora quod sapit. Conuenisti em̄ obaudire et prophetae volens: Nec enim tibi est datū spaciū nisi solummodo vivere. O domine si nō permittes seruo tuo ut oremus coram te. et des nobis semen cordi et sensui culturae; unde fructus fiat: vnde vivere possit omnis. corruptus qui portabit locum hominis: Sol em̄ es. et vna plasmato nos sumus manuu marum sicut locutus es. Et quō nūc in matrice plasmatum est corpus et prestans membra. cōseruatur in igne et aqua tua creatio. et nouem mensibus patitur tua plasmato uam creaturam que in ea creata est: p̄m autē quod seruat et quod seruatur virtus seruabuntur. seruataq; qn̄q iterū reddit matrix que in ea creuerunt. Impasti em̄ ex ipsis mēbris hoc est māmillis p̄bere lac fructui māmillarum. ut nutritur id quod plasmatum est usq; in tempus aliquod. et postea disponas euz tuę misericordie. Enarrasti cū tua iusticia. et erudisti euz in lege tua. et coripisti eum tuo intellectu. et mortificabis euz ut tua creatura. et vivificabis eum ut tuum op̄. Si ergo perdidis eum qui tantis laboribus plasmatus est: tuo iuslū facile ē ordinari ut et id quod siebat seruaretur. Et nunc domine dicam: de omni homine tu magis scis. de populo autem tuo ob quem doleo. et d̄b̄ reditatem tua. p̄p̄f̄ quā lugeo. et propter israel propter quem tristis sum. et de iacob propter quem doleo. ideo incipiā orare corā te pro me et pro eis: quoniam video lapsus nostros qui inhabitamus terram. Sed audiui celeritatem iudicis qui futurus est. Ideo audi vocem meam. et intellige sermonē meum. et loquar corā te. Initium verborum esdrē priusq; assumetur. Et dixi. Domine q; inhabitas sēculum. cuius oculi euati in superna et aere. et cuius thronus inestimabilis. et gloria incōprehensibilis: cui astat exercitus angelorum cuz tremore quorū seruatio ī vēto et igni conuertit: cuius verbum verum et dicta perseverantia: cuius iussio fortis et dispositō terribilis: cuius aspectus arefacit abyssos. et indignatō tabescere facit montes. et veritas testificatur. Fraudi orationēz serui tui. et auribus percipe precatōnem figurātū tui. Dum em̄ viuo loqua. et dum sapio respondebo. Nec respicias populi tui delicta: sed q; tibi in veritate seruint. Nec intendas impa gentiū studia: sed qui tua testimonia cū doloribus custodierunt. Nec cogites qui in cōspectu tuo false cōuersati sunt: sed memora re qui ex voluntate tua timorē cognoverunt. Neḡ volueris perdere qui pecuaū mores

habuerunt: sed respicias eos qui legem tuā splendide docuerunt. Nec indigneris eis q; bestiis peiores indicati sunt: sed diligas eos qui semper in tua iusticia cōsidunt et gloria. Qm̄ nos et patres nostri talibus morib; la guemus: tu autem propter nos peccatores misericors vocaberis. Si ergo desideraueris ut nostri miserearis. tunc misericors vocaberis: nobis autem non habentibus opera iusticię. Justi em̄ quibus sunt opera multa reposita: et proprijs operibus recipient mercedem. Quid est em̄ homo ut ei indigne ris āte genus corruptibile ut ita amarus sis d̄ ipso? In veritate em̄ nemo de genitis est qui non impie gessit. et de cōfidētibus qui n̄ deliquit. In hoc enī annūciabitur iusticia tua et bonitas tua domine: cum misertus fueris eis qui non habent substantiā bonorum operum. Et respondit ad me. et dixit: Recete locutus es aliqua. et iuxta sermones tuos sic et fiet. Quoniam non vere cogitabo super plasma eorum qui peccauerunt ante mortem an iudicium ante perditōnem: sed iocundabor super iustorum figmentū. et memorabor p̄ regrina: dñis quoq; et saluatōnis et mercedis receptōis. Quō ergo locutus sum. sic et ē. Si cut enim agriculta serit super terrā semia multa et plantatiōnes multitudinis plantat. sed non in tempore oīa que seminata sunt saluatur. sed nec oīa que plātata sunt radicabūt. sic et qui in sēculo seminati sunt non omnes saluabuntur. Et respondi. et dixi. Si inueni gratiam loquar. Quō semen agriculte si non ascenderit aut non acceperit plūu: am tuam in tempore: aut si corruptum fuerit mltitudine pluviq; sic perit et similiter homo qui mānib; tuis plasmatus est. et tu ei ymagō noīatus: quoniam similiatus es ei propter quem oīnia plasmasti. et similiasti semini agriculte. Non irascaris super nos: sed parce populo tuo et miserere hereditati tuę. Tu autē creaturę tuę misereris. Et respondit ad me. et dixit: Quē sunt p̄sentia p̄sentib; et q; futura futuris. Multū enim tibi restat ut possis diligere meam creaturā sup me: tibi autē frequenter et ipsi proximau: iniustis autem nunq;. Sed et in hoc mirabilis es coram altissimo quoniam humiliast te sicut decet te: et non iudicasti te ut inter iustos plurimū glorificeris. Propter quod miseris multe et miserabiles efficientur eis q; habitant sēclū ī nouissimis: quia in multa superbia ambulauerunt. Tu autem pro te intellige. et de similibus tuis inquire gloriam. Nobis enim apertus est paradisus. plantata est aīborū vītē. p̄parata est abundantia. edificata est cīvitas. probata est requies: perfecta ē boītas. et perfecta sapia. Radix mali si gnata est a vobis: infirmitas et tinea a vobis absconsa est: et in infernum fugit corruptō in obliuione. Transierunt dolores: et ostensus est in fine thesaurus imortalitatis. Noli ergo adiūcere iūrēdo de multiūdine eoꝝ q; pent. b

Nam et ipsi accipientes libertatem spreuerit altissimum. et legem eius contempserunt. et vias eius dereliquerunt. Adhuc autem iustos eius conculcauerunt: et dixerunt in cor de suo non esse decum. et quidem scientes quoniam moriuntur. Sicut enim vos suscipient que predicta sunt: sic eos sitis et cruciat que preparata sunt. Non enim voluit hominem disperdi. Sed et ipsi qui creati sunt coiquinauerunt nomen eius qui fecit eos. et integrati fuerunt ei qui preparauit eis vita. Quapropter iudicium meum modo appropinquat. Que non omnibus demonstravi nisi tibi. et tibi similibus paucis. Et respondi. et dixi. Ecce nunc domine demonstrasti mihi multitudinem signorum que incipies facere in novissimis sed non demonstrasti mihi quo tempore.

C. IX.
E respodit ad me

Et dixit: Metiens metire tempus in semetipso. et erit cum videris quod transierit per quoddam signum que predicta sunt: tunc intelliges quoniam ipsum est tempus in quo incipiet altissimus visitare seculum quod ab eo factum est. Et quando videbitur in seculo motio locorum et populorum turbatio tunc intelliges quoniam de his erat altissimus locutus: a diebus qui fuerunt ante ab initio. Sicut enim omne quod factum est in seculo. initium habet pariter et consummatum est: et consummatum est manifesta: sic et altissimi temporum initia habent manifesta in prodigiis et virtutibus et consummatones in actu et in signis. Et erit omnis qui saluus factus fuerit et qui poterit effugere per opera sua. et per fidem in qua credidisti relinquetur de predictis periculis. et videbit salutare meum in terra mea. et in finibus meis: quoniam sacrificavi me a seculo. Et tunc miserebuntur qui nunc abusi sunt vias meas. et in tormentis commorabuntur hi qui eas proiecerunt in contemptu. Qui enim non cognoverunt me viventes beneficia consecuti. et qui fastidierunt legem meam cum adhuc erant habentes libertatem. et cum adhuc esset eis apertus pernitenti locus non intellexerunt sed spreviunt hos opozet post mortem in cruciamēto cognoscere. Tu ergo noli adhuc curiosus esse quod impū cruciabitur: sed inquire quod iusti salvabuntur et quod scilicet et ppter quos seculum et quoniam. Et respondi. et dixi: Oli locutus sum et nunc dico et postea dicam. quoniam plures sunt qui pereunt et qui salvabuntur: sicut multiplicatur fluctus super guttam. Et respondit ad me. et dixit: Qualis ager talia et semina: et quales flores tales et tincture. et qualis operator talis et creatio. et qualis agricultura: quoniam tempus erat seculi. Et nunc cum essem parans eis his qui nunc sunt: ante et fieret seculum in quo habitarent. et nemo contradixit mihi: Tunc enim quisque et nunc creatur in mundo hoc parato et mense indeſcien-

ti et lege investigabili: corrupti sunt mores eorum. Et considerauit seculum. et ecce erat periculum proper cogitationes que in eo aduenierunt. Et vidi et pepercit ei valde. et seruauit mihi acinum de botro. et plantationem de tribu multa. Pererat ergo multitudo que sine causa nata est. et seruetur acinus meus et plantatio mea: quia cum multo labore perfeci. Tu autem si adhuc intromittas septem dies alios: sed non ieunabis in eis: ibis in campum flororum ubi domus non est edificata. et manducabis solum de floribus campi. et carne non gustabis: et vinum non bibes: sed solum solum flores. Deprecare altissimum sine intermissione. et veniam et loquar tecum. Et profectus sum sicut dixit mihi in campum qui vocatur ardath et sedi ibi in floribus. Et de herbis agricola manducaui. et facta est esca carum mihi in saturitatem. Et factum est post dies septem: et ego discumbebam supra fenum. et cor meum iterum turbabatur sicut ante. Et apertum est os meum. et inchoauit dicens eoram altissimum. et dixi: O domine te nobis ostendens ostensus es patribus nostris in deserto. quod non calcatur et in fructuoso: quod erant ex eundem de egipcio. et dicens dixisti: Tu israel audi me et semen iacob intende sermonibus meis. Ecce enim ego semino in vobis legem meam. et faciet in vobis fructum. et glorificabitini in eo per seculum. Nam patres nostri accipientes legem non seruauerunt. et legitima mea non custodierunt. et factus est fructus legis non parentes. Nec enim poterat quoniam tuus erat: nam qui acceperunt perierunt non custodientes quod in eis seminatum fuerat. Et ecce consuetudo est ut cum acceperit terra semen. vel nauem mare. vel vas aliquod escam vel potum: cum fuerit exterminatum id in quo seminatum est. vel in quod missum est: simul id quod seminatum remissum est. vel que suscepta sunt exterminatur. et suscepta iam non manet apud nos. Sed nobis sic non factum est. Nos quidem qui legem accepimus peccates perivimus. et cor nostrum quod suscepit eam. nam lex non periret. sed permanuit in suo labore. Et cum loquereretur hec in corde meo. respexi oculis meis. et vidi mulierem in dextera parte. Et ecce hec lugebat et plorabat cum voce magna. et animo dolebat valde. et vestimenta eius discissa. et cenis sup caput eius. Et dimisi cogitatus in quibus eram cogitans. et conuersus sum ad eam. et dixi ei: Ut quid fles: et quid doles animo? Et dixit ad me. Dimitte me domine meus ut defleam me. et adjiciam dolorem quoniam valde amara sum animo: et humiliata sum valde. Et dixi ei. Quid passa es? Dic mihi. Et dixit ad me: sterilis fui ego famula tua. et non peperi habens maritum annis triginta. Ego enim per singulas horas et per singulos dies et annos triginta hos. depcor altissimum nocte a die. Et factum est post triginta annos exaudiuit me deus ancillam tuam: et vidit humilitatem meam et attendit tribulacioni mee: et dedit

mibi filium. **E**t iocundata sum super eū valde ego et vir meus et omnes ciues mei: et ho norificabamus valde fortē. **E**t nutriti eū cum labore multo. et factum est cum crevissit et venisset accipere uxore: feci diem epuli.

Et factum est cuī in troisset filius meus in thalamo suo: cecidit et mortuus est: et cœrātūs omnes lumina. **E**t surrexerunt omnes ciues mei ad consolandum me: et qui enī vsg in alium diem vsg nocte. **E**t factū est cuī omnes qui euissent ut me cōsolarentur ut q̄e scerem. et surrexi nocte et fugi et veni sicut vi des in hoc campo. et cogito iam non reuerti in ciuitates: sed hic consistere. et neq; mādu care neq; bibere: sed sine intermissione lugere et ieiunare vsg duz moriar. **E**t dereliqui sermones in quibus eram. et respondi cum ira cundia ad eam. et dixi: **S**ulta super omnes mulieres: non vides luctum nostrum et que nobis coniungunt? **N**ūm syon mater nostra omni tristitia contristatur. et humiliata est et luget validissime. **E**t nunc quoniam omnes lugemus et tristes sumus: qm̄ omnes contristati sumus: tu aut̄ contristaris in uno filio. **I**nterroga em̄ terram et dicet tibi: quoniam h̄c est que debeat lugere casū tantorum super eam germinantū. **E**t ex ipsa ab initio omnes nati et aliū venient. **E**t ecce pene om̄es in perditōne ambulat. et extermīnum fit multitudine eorum. **E**t quis ergo debet lugere magis: nisi h̄c que tam magna multitudinē perdidit: q̄ tu que pro uno doles? **H**i autem dices mihi: qm̄ non est planctus meus similis terre: quoniam fructū vētris mei perdi: di quem cum mērorib⁹ peperi. et cum dolorib⁹ genui: terra aut̄ scdm viam terre: abiitq; in ea multitudine pr̄sens: quō euenit et ego tibi dico. **S**icut tu cum labore peperisti: sic et terra dat fructum suum. homini ab initio ei qui fecit eaz. **N**unc ergo retine apud temetipaz dolorē tuū. et fortiter ser qui tibi contigerunt casus. **H**i em̄ iustifi caueris terminū dei et consilium suum. recipies in tempore. et in talibus collaudaberis. **I**ngridere ergo in ciuitatem ad virum tuū. **E**t dixit ad me. Non faciam neq; ingrediar ciuitatem: sed hic moriar. **E**t apposui adhuc loqui ad eam. et dixi: Noli facere hunc fīmonem: sed consenti p̄suadenti. Quot em̄ casus syon. **C**onsolare propter dolores hierusalē. **V**ides enī quoniam sanctificatō nostra deserita effecta est. et altare nostrum demolitum est. et templum nostrum destructum est. et psalterium nostrū humiliatum est. et himnus cōticuit: et exultatō nostra dissoluta est. et lumen cancellari nostri extinctum est. et arca testamen ti nostri direpta est. et sancta nostra contaminata sunt. et nomen quod inuocatum est super nos pene prophanatus est. et liberi nostri contumeliam passi sunt. et sacerdotes nostri suc-

censi sunt. et levite nostri in captivitate abierunt. et virgines nostre coinqūinatę sunt. et mulieres nostre vim passę sunt. et iusti nostri rapti sunt. et paruuli nostri perditi sunt. et iuuenes nostri seruierunt. et fortes nostri iuali di facti sunt. **E**t quod oī maius signaculū syon: quoniam resignata est de gloria sua. **N**ā et tradita est in maib⁹ eorum qui nos oderunt. **T**u ergo excute tuam tristiciā multam. et depone abs te multū iudinem doloruz vt tibi repropicietur fortis. et requiem faciet tibi altissimus. requietōnem laborū. **E**t factū est cuī loquebar ad eā. facies eius fulgebat subito et species: choruscus siebat visus eius: vt essem paucis valde ad eam. et cogitarem qđ esset hoc. **E**t ecce subito emisit sonitum vocis magnum timore plenū: vt cōmoueretur terra a mulieris sono. **E**t vidi. et ecce ampli⁹ mulier non cōparebat mihi: sed ciuitas edifica batur et locus demōstrabatur d̄ fundamētus magnis et timui et clamaui voce magna. et dixi: **U**bi est huriel angelus qui a principio venit ad me. **Q**uoniam ip̄e me fecit veire i m̄ titudine in excessu mentis huius. **E**t factus est finis meus in corruptōnem. et oratō mea in improperium. **E**t cum essem loquēs ego h̄c: ecce venit ad me et vedit me. **E**t ecce erā positus vt mortuus. et intellectus me⁹ aliētus erat. **E**t tenuit dexterā meā et cōfortauit me. et statuit me super pedes meos. **E**t dixit mihi. **Q**uid tibi est: et quare cōturbatus est intellectus tuus. et sensus cordis tui: et quare conturbaris? **E**t dixi: **Q**uoniam dereliq̄sti me. **E**t ego quidē feci h̄m sermones tuos. et exiui in campū. et ecce vidi et video quod n̄ possuz enarrare. **E**t dixit ad me **S**ta vt vir et cōmouebo te. **E**t dixi: **A**querere dñe meus tu in me. **N**oli me derelinquere vt n̄ frustra moriar. quoniam vidi que nō sciebas. et audio que non scio. **A**ut nunquid sensus meus fal litur: et anima mea sup̄emat? **N**unc ergo dep̄ cor te: vt demōstres seruo tuo d̄ excessu hoc. **E**t respōdit ad me. et dixit: **A**udi me et doceā te. et dicam tibi de quibus times: quoniam altissimus reuelabit tibi mysteria multa. **C**lidit rectā viam tuaz: quoniam sine intermissione cōtristabar pro populo tuo. et valde lugebas propter syon. **D**ic ergo intellectus visionis que tibi apparuit ante paululum. **Q**uā vidisti lugētem inchoasti cōsolari eaz. **N**ūc aut̄ iā speciez mulieris nō vides. sed apparuit tibi ciuitas edificari. et quoniam enarrabat tibi de casu filij sui. **H**ec absolutio est. **H**ec mulier quam vidisti. h̄c est syō. et quoniam dirit tibi quam et nunc conspicies. vt ciuitatem edificatam. **E**t quoniam dixit tibi qđ sterilis fuit annis triginta. propter quod erant anni. l. triginta quando erat in ea adhuc oblatio ablata. **E**t factum est post annos triginta edificauit salomon ciuitates et obtulit oblatōnes: tunc fuit quando peperit steriles filium. **E**t quod tibi dixit: quoniam nutrit eū cum labore: hoc erat habitatio i hierusalē.

Et quoniam dixit tibi q̄ filius meus venies
in suo thalamo mortuus eset. et contigisset
ei casus: hoc erat que facta est ruina hierusa-
lem. Et ecce vidisti similitudinem eius. et qm̄
filium lugeret. inchoasti consolari eam. et de
bis que contigerunt hęc erant tibi aperiens
da. Et nunc videt altissimus qm̄ ex animo cō
tristatus es. et qm̄ ex toto corde pateris pro
ea: ostendit tibi claritatem glorie eius: et pul-
critudinem decoris eius. Propterea em̄ di
xi tibi ut maneres in campo ubi domus non
est edificata. Sciebam em̄ ego qm̄ alt̄ s̄m̄
incipiebat tibi ostendere hęc: propterea dixi
tibi ut venires in agrum ubi non est funda-
mentum edificij. Nec enim poterat opus e-
dificij homis sustineri in loco ubi incipieba-
tur altissimi ciuitas ostendi. Tu ergo noli ti-
mere neq; expauescat cor tuum: sed ingrede-
re et vide splendorez et magnitudine edificij
quantū capax est tibi visu oculorū videre. et
post hęc audies quantū capit auditus aur-
um tuarū audire. Tu enim beatus es pre ml̄
tus. et vocatus es apud altissimū. sicut et pau-
ci. Nocte aut̄ que in crastinum futura est ma-
nebis hic. et ostendet tibi altissimus eas visio-
nes supremorū que faciet altissimus his qui
habitant super terrazzā nouissimis diebus.
Et dormiū illā noctē et aliā: sic dixerat mibi.

C. - XI.

Et vidi somnium et
ecce ascendebat de mari aquila;
cui erant duodecim ale pennarū
et capita tria. Et vidi et ecce erpandebat alas
suas in omnem terram. et omnes venti celi i
sufflabant in eam et colligebantur. Et vidi et
de pennis eius nascebantur contrarie pene,
et ipse siebant in pennaculis minutis et mo-
dicas. Nam capita eius erant quiescentia. et
dimidium caput erat maius aliorum capitū
sed ipsa quiescebat cuz eis. Et vidi et ecce aq
la volavit in pennis suis. et regnauit sup ter-
ram et super eos qui habitant in ea. Et vidi
quoniam subiecta erant ei oia sub celo. et ne
mo illi contradicebat. neq; unus de creatura
que est super terram. Et vidi. et ecce surrexit
aquila super vngues suos. et misit vocē pen-
nis suis. dicens: Nolite omnes simul vigi-
lare: dormite unusquisq; in loco suo. et p̄ te-
pus vigilate. Capita autem in nouissimo ser-
uentur. Et vidi. et ecce uox non eribat de ca-
pitibus eius. sed de medietate corporis ei⁹.
Et numeraui contrarias pennas eius. et ecce
ipse erant octo. Et vidi. et ecce a dextera par-
te surrexit vna penna. et regnauit super om-
nem terram. Et factum est cum regnaret. ve-
nit ei finis. et non apparuit locus eius. et se-
quens exurrerit. et regnabat. Ipa multum te-
nuit tempus. Et factum est cum regnaret: et
veniebat finis eius ut non appareret sicut p̄
or. et ecce vox emissā est illi. dicens: Audi tu
que tanto tempore tenuisti terram. Decan-
nuncio tibi anteq; incipias non apparere.

Nemo post te tenet tempus tuum: s̄ nec
dimidium eius. Et leuauit tercia et tenuit pr̄
cipatum sicut et priores. et non apparuit et ip-
sa. At sic contingebat et oībus alijs singilla
tim principatum gerere. et iterum nūsc̄ com-
parere. Et vidi: et ecce in tempore sequentes
penne erigebatur a dextera parte ut teneret
et ip̄e pncipatū. et ex his erant q̄ tenebant: s̄
tamen statim non cōvatescebant. nam et aliq
ex eis erigebantur: sed non tenebāt pncipa-
tum. Et vidi post hec: et ecce non comparue-
runt duodecim penne et duo pennacula. et ni-
hil supererat in corpore aquile nisi duo capi-
ta quiescentia et sex pennacula. Et vidi: et ec-
ce sex pennaculis diuisi sunt due. et manserūt
sub capite quod est ad dexteram partem. Nā
quattuor manserunt i loco suo. Et vidi: et ec-
ce hec subalares cogitabant se erigere: et te-
nere pncipatū. Et vidi et ecce una erecta ē: s̄
statim nō cōparuit. Et secunde velocius q̄ p̄
ores nō comparuerūt. Et vidi: et ecce due q̄
superauerunt apud semetipsas cogitabant
et ipse regnare. et i eo cū cogitarent. ecce vnu
quiescentium capitū quod erat medium eui
gilabat. Hoc enim erat duorum capitū mal⁹.
Et vidi quoniam completa sunt duo capita
secum. et ecce cōuersum est caput cū his q̄ cuz
eo erant. et comedit duas subalares que co-
gitabāt regnare. Hoc aut̄ caput p̄cōterruit
omnem terram. et dominabatur in ea his q̄
habitant terram cum labore multo. et poten-
tatum tenuit orbis terrarum super oēs alas
que fuerunt. Et vidi post hec: et ecce mediū
caput subito non comparuit. et hoc sicut ale.
Sepauerunt aut̄ duo capita: que et ipsa si
milter regnauerunt sup terram. et super eos
q̄ habitāt i ea. Et vidi. et ecce duorūt caput a
dextera parte illud q̄ a leua. Et audiui vo-
cem dicentem mihi: Consipe contra te. et cō-
sida quod vides. Et vidi: et ecce sicut leo con-
titutus d̄ silua rugiēs. et vidi quoniam emit-
tebat vocem: hominis ad aquilam. Et dixit
dices. Audi tu et loquar ad te. et dicit altissim⁹
tibi. Nonne tu es qui supasti d̄ quatuor aia-
libus que feceram regnare in seculo meo: et
vt per eos veniret finis temporū eoz. Et quar-
tus venies deuicit oia aialia que trāsterunt.
et potentatu tenuit seculum cum tremore ml̄
to. et omnem orbem cum labore pessimo. et i
habitauit tot temporibus orbē terrarū cuz do-
lo. Et iudicasti terram non cum veritate. Tri-
bulasti enim mansuetos. et lessisti quiescētes.
et dilexisti mēdaces. et dstruxisti habitatōes
eorum qui fructificabāt. et humiliasti muros
eorum qui te non nocuerunt. Et ascēdit con-
tumelia tua ad altissimū. et supbia tua ad for-
ē. Et resperit altissimus supba tempora. et ec-
ce finita sunt. et scelera ei⁹ plēta sunt. Pro-
pterea non appareas tu aquila et a' te hor-
ribiles. et pēnacula tua pessima. et capita tua
maligna. et vngues tui pessimi. et omne cor-
pus tuum vanum: ut refrigeretur oīs terra.
et reuertat liberata d̄ tua vi. et speret iudiciū

et misericordiam eius qui fecit eam.

C. - XII.

Et factum est dum loqueretur leo uerba hęc ad aquilam. Et vidi: et ecce quod superauerat caput, et non comparuerunt quattuor aequaliter que ad eum transierunt et erēcte sunt ut regnarent, et erat regnum eorum exile, et tumulus plenus. Et vidi: et ecce ipsa non apparebant, et omne corpus aquile incendebatur, et expauscebatur terra valde. Et ego a tumulus et excessu metis, et a magno timore vigiliui, et dixi spiritui meo. Ecce tu prestatisti mihi hoc: in eo quod scrutaris vias altissimi. Ecce ad huc fatigatus sum animo, et spiritu meo invalidus sum valde, et nec modica est in me virtus a multo timore quod expauit nocte hac. Nunc ergo orabo altissimum ut me confortet usque in finez. Et dixi: Dominator domine si inueni gratiam ante oculos tuos, et si iustificatus sum apud te pro multis: et si certe ascendit deprecatio mea ante faciem tuam: conforta me, et ostende seruo tuo mihi interpretationem et distinctionem visus horribilis huius: ut plenissime consoleris animam meam. Dignus enim me habuisti ostendere mihi temporum novissima. Et dixit ad me. Hec est interpretatio visionis huius. Aquilam quam vidisti ascendentem de mari: hoc est regnum quod visum est in visione danieli fratri tuo. Sed non est illi interpretatus: quoniam ego nunc tibi interpretor. Ecce dies veniunt, et exurget regnum super terram, et erit timor acrior omnium regnorum que fuerunt ante eum. Regnabunt autem in ea reges duodecim: unus post unum. Nam secundus incipiet regnare, et ipse tenebit amplius tempus pro duodecim. Hec est interpretatio duodecim alarum quas vidisti. Et quam vidisti vocem quam locuta est non de capitibus eius exirentem: sed de medio corporis eius: hec est interpretatio. Quoniam post tempus regni illius nascetur intentiones non modice, et periclitabitur ut cadat et non cadet tunc: sed iterum constituetur in suum initium. Et quoniam vidisti subalares octo coherentes alii eius: hec est interpretatio. Exurget in ipso octo reges: quorum erunt tria leuia et anniciati, et duo quidem ex ipsis pariet. Appropinquarent autem tempore medio: quattuor seruabuntur in tempore: cum incipiet appropinquare tempus eius ut finitur. Due vero in finem seruabuntur. Et quoniam vidisti tria capita quiescentia: hec est interpretatio. In novissimis eius suscitabit altissimum tria regna et reuocabit in ea multa, et dominabitur terra, et qui habitant in ea cum labore multo super omnes qui fuerunt ante hos. Propterea ipsi vocari sunt capita aquile. Iti enim erunt qui recapitulabunt impieates eius, et qui perficiant nouissima eius. Et quoniam vidisti caput maius non apparet: hec est interpretatio eius. Quoniam unus ex eis super

lectum suum morietur, et tamen cum tormentis. Nam duo qui pseuerauerit: gladii eos comedet. Unius enim gladius comedet quod cuz eo: sed tamen hic gladio in nouissimis cadet. Et quoniam vidisti duas subalares trajectes super caput quod est in dextera parte: hec est in interpretatio. Hic sunt quos conseruavit altissimus in finem suum: hoc est regnum exile et turbationis plenum. Hic vidisti et leo nez quem vidisti de silua euigilatorem, et rugientem et loquentem ad aquilam et arguentem eam et in iusticias ipsius per omnes sermones eius sicut audisti: hic est ventus quem seruavit altissimus in finem ad eos et impietas ipsorum et arguit illos, et incuriet coram ipsis scriptores eorum. Statuerit enim eos in iudicium viuos, et erit cum arguerit eos: tunc corripiet eos. Nam residuum populi meus liberabit cum miseria: qui saluati sunt super fines meos, et iocundabit eos quoadusque veniet finis dies iudicij de quo locutus sum tibi ab initio. Hoc somnum quod vidisti, et he interpretaciones. Tu ergo solus dignus fuisti scire altissimi secretum hoc. Scribe ergo oia ista in libro que vidisti, et pone ea in loco abscondito, et docabis ea sapientes de populo tuo: quorum corda scis posse capere et seruare secreta hec. Tu autem adhuc sustine hic alios dies septem ut tibi ostendatur quidquid visus fuerit altissimo ostendere tibi. Et profectus est a me. Et factum est cum audisset omnis populus quoniam pertransierunt septem dies, et ego non fuistis reuersus in ciuitatem, et cogredi gauit se ois a minimo usque ad maximum, et venit ad me, et dixerunt mihi. dicentes: Quid peccauimus tibi: et quid iniuste egimus in te quoniam derelinques nos: sedisti in loco hoc. Tu enim nobis superes solus ex omnibus populis sicut bostrus de vinea, et sicut lucerna in loco obscuro, et sicut portus et nauis saluata a tempestate. Aut non sufficiunt nobis mala que stingunt? Si ergo tu nos dereliqueris: quanto nobis erat melius si esset nus succensi: et nos cum incendio syon? Nec enim nos sumus meliores eorum qui ibi mortui sunt. Et pro rauerunt voce magna. Et respondi ad eos, et dixi: Solide israel: et noli tristari tu domus iacob. Et enim memoria vestra coram altissimo et fortis non est oblitus vestri in temptatione. Ego enim non dereliqui vos neque exessi a vobis: sed veni in hunc locum ut depcarer pro desolatione syon: ut quererem misericordiam pro humiliitate sanctificationis vestre. Et nunc ite unusquisque vestrum in domum suam, et ego veniam ad vos post dies istos. Et profectus est populus sicut dixi in ciuitate. Ego autem sedi in campo septem diebus sicut mihi mandauit: et manducabam de floribus solium agri, et herbis facta est esca mihi in diebus illis.

C. XIII.
Et factum est post dies septem: et somniaui sonus

nocte. Et ecce de mari ventus exurgebat: ut conturbaret omnes fluctus eius. Et vidi: et ecce conualescebat ille homo cum nubibus celi: et ubi vultum suum vertebat ut consideraret: tremebant omnia que sub eo videbantur: et vibicūq; exiebat vox de ore eius: ardescabant omnes qui audiebant voces eius. sicut quiescit terra quādō senserit ignem. Et vidi post hēc: et ecce congregabatur multitudine hominū quo nū non erat numerus de quatuor ventis celi: ut debellarēt hominem q; ascenderat d' mari. Et vidi: et ecce subimēt ipsi sculpsierat montem magnum: et volauit super eū. Ego autē quēsui videre regionem vel locū unde sculpius esset mons: et nō potui. Et p^o hēc vidi: et ecce omnes qui cōgregati sunt ad eum ut expugnarent eū: timiebant valde: nū audiebant pugnare. Et ecce ut vidi impetus multitudinis venientis non leuauit manus suam: neq; frameam tenebat: neq; aliquod vas bellicosum nisi solūmō ut vidi: quoniam emisit de ore suo sicut flāum ignis: et de labiis eius spūs flāmē: et de lingua eius emittebat scintillas: et tempestates: et mixta sunt oia simul hic flat^o ignis: et spūs flāmē: et multitudine tempestatis: et concidit super multitudinem in impetu que preparata erat pugnare: et succedit omnes: ut subito nichil videatur de innumerabili multitudine: nisi solū mō puluis et fumi odor. Et vidi: et extimui. Et post hoc vidi ipsum hominem descendenter de monte: et vocantez ad se multitudinem aliam pacificam: et accedebat ad eū: vultus hominum multorum quorundam gaudentiū: quorundam tristantiū: aliqui vero alligati aliqui adducentes ex eis qui offerebantur. Et egrotavi a multitudine paucis: et expres-
cis sū: et diri. Tu ab initio demōstrasti seruo tuo mirabilia hēc: et dignum me habuisti ut suscipes deprecationem meam: et nunc demonstra mibi adhuc interpretationem somniū huius. Sicut enī existimō in sensu meo: ve qui derelicti fuerint in diebus illis. Et multo plus ue his qui nō sunt derelicti. Qui enī non sunt derelicti tristes erāt. Intelligo nūc que sunt reposita in nouissimis diebus: et occurrit eis: sed et his qui derelicti sunt. Propter hoc venerūt enim in pericula magna: et necessitates multas: sicut ostendunt somnia hēc. Atramen facilius est periclitantem venire in hunc q; pertransire sicut nubem a seculo: et nūc videre que contingūt in nouissimo. Et respondit ad me: et dixit. Et visionis interpretationem dicā tibi: et de quib^o locutus es adaperias tibi. Quoniam de his diristi qui derelicti sunt: hēc est interpretatio. Qui aufer periculum illo tempore: hic se custodivit. Qui in periculo inciderunt: hi sunt q; habent opera et fidem ad fortissimum. Sicut ergo quoniam magis beatificati sunt qui derelicti: super eos qui mortui sunt. Nec interpretatio visionis. Quia vidisti virum ascendētem de corde maris: ipse est que p̄seruauit altissimus

multis temporibus: qui per se metiū liberabit creaturā suā: et ipse disponet qui de relictū sunt. Et qm̄ vidisti d' ore eius exire ut spūm et ignē: et tempestate: et qm̄ non tenebat frameam: neq; vas bellicosum: corrupti em̄ impetus eius multitudinem que venerat ex pugnare eum: hēc est interpretatio. Ecce dies veniunt quando incipiet altissimus liberare eos qui super terram sunt et veniet in excelsū mentis super eos qui inhabitant terram. Et aliū alios cogitabū debellare: ciuitas ciuitatem: locus locum: et gens aduersus gentē et regnum aduersus regnum. Et erit cum finit hēc: et contingent signa que ante ostendi tibi et tūc reuelabitur filius meus: quem vidisti ut virum ascendentē. Et erit: quādō audierint omnes gētes vocē eius: et dereliquerunt viuisquis q; in regione sua bellum suum qd̄ habent ad alterutru: et colligetur in viū mulitudine innum erabilis: sicut volentes venire et expugnare eum. Ipse autē stabit super cācumen montis syon. Syon autē veniet et ostē detur omnibus parata et edificata sicut vidisti montem sculpi sine manib^o. Ipse autē filius meus arguet que adiuuerūt gentes impie rates eorum bas: que temptasti appropinquarent propter mala cogitationia eorū et cruciamenta quibus incipient cruciari: q; as similatē sunt flāmē: et perdet eos sine labore per legem q; igni assimilata est. Et quoniam vidisti eu colligentem ad se alia multitudinem pacificā: he iunt decem tribus q; captiūe facte sunt de terra sua in dieb^o oīeg regis quez captiūum duxit salmanasar rex assiriorum: et transfluit eos trans flumen: et translati sunt in tetram aliam. Ipsi autē sibi dederūt consilium hoc ut derelinquerent multitudinem gentium: et proficiscerent in ulteriore regione vbi nunq; inhabitauit genus humānū vel ibi seruare legitima sua que non fuerant seruantes in regione sua. Per introitus autē angustos flumis eufraten introierunt. Fecit enī eis tunc altissimus signa: et statuit venas fluminis usquequo transirent. Per eam enī regionem erat via multa itineris anni vni^o et dimidiū: nā regio illa: vocatur azareth. Tūc inhabauerunt ibi vleg in nouissimo tempore: et nunc iterum cum ceperint venire: iterū altissimus statuet venas fluminis ut possint transire: propter hēc vidisti multitudinez cū pace. Sed et q; derelicti sunt de populo tuo: hi sunt qui inueniuntur intra terminū meū. Factum erit ergo quādō icipiet perdere multitudinem eārū que collecte sunt gentes: proteget eos qui supauerūt populū: et tunc ostēdet eis multa plurima portenta. Et dixi ego: Dominator domine hoc mihi ostēde propter quod vidi virū ascendentem de corde maris. Et dixit mihi. Sicut non potes hec vel scrutari vel scire que sunt in profundo maris: sic non poterit quisq; super terram videre filiū meū: veleos qui cum eo sunt nisi in tempore diei. Nec ē interpretatio somniū quod vidisti

C. XIII Esdræ. Quartus C. XV

et propter quod illuminatus es hic solus. De reliqui em tuam. et circa meam vacasti le gem et quesisti. Utam em tuam disposuisti sapientia. et sensum tuum vocasti matrem. Et propter hoc oñdi tibi merces apud altissimum. Erit enim post alios tres dies: ad te alia lo quar. et exponam tibi grauia et mirabilia. Et profectus sum et t. ansi in campum. multum glorificans et laudans altissimum de mirabilibus que per tempus faciebat. et quoniam gubernat ipsuz et que sunt in temporibus illata. Et sedi ibi tribus dieb^z. C. - XIV.

Et factum est tertio die. et ego sedebam sub queru. Et ecce vox eruit contra me de ru bo et dicit: Esdra esdra. Et dicit: Ecce ego domine. Et surrexi super pedes meos. Et dicit ad me: Reuelans reuelatus sum super rubrum. et locutus sum moysi quando populus meus seruiebat in egypto. et misi cu et eduxi populum meuz de egypto. et adduxi eum super montem syna. et detinebam eum apud me diebus multis. et enarravi ei mirabilia multa. et ostendi ei tempoz secreta et finem. et precepit ei. dicens: Hoc in palam facies verba. et hæc abscondes. Et nunc tibi dic: signa que demonstravi. et somnia que vidi. et interpretationes quas tu vidisti in cor de tuo repone ea. tu enim recipieris ab omnibus. conueteris residu^z cu consilio meo et cum similibus tuis: vobis quo finiantur tempora. Quoniam seculuz perdidit iuuentute suam. et tempora appropinquant senescere. Duodecim enim partibus diuisuz est seculu. et transierunt eius decima et dimidium decime partis. supersunt autem eius post medium decimam partis. Nunc ergo dispone domu tuam. et corripe populum tuum et consolare humiles eorum. et renuncia iam corruptele. et dimitte abs te mortales cogitationes. et proice abs te pondera humana. et exire te iam ista mā natura. et repone in ynā pte molestissima tibi cogitamenta. et festina transmigrare a temporibus his. Que eni vidisti nunc cogitasse mala iterū horū defiora facient. Quantū enim in ualidū fiet seculū a senectute: tantū multipli cabūnur sūg inhabitates mala. Prolo gauit eni se magis veritas et appropinquavit mendacium. Jam eni festinat venire quā vidisti visionē. Et respōdi. et dixi coram te domine: Ecce ei ego abibō sic p̄cepisti mibi. et corripiā p̄sentē populum. Qui autē iterū nati fuerit quis cōmonebit? Positū est ergo seculū in tenebris et qui inhabitant in eo sine lumine. Qm̄ let tua incensa est: prop̄ qd nemo scit q̄ a te facta sunt vel que incipient opa. Si eni iueni in te gratiā. imitte ī me spiritū sanctum et scribā omne qd factū est in seculo ab initio q̄ erat in lege tua scripta ut possint homines iuuenire semitā. et qui voluerint viuere in nouissimis viuant. Et respondit ad me et dixit: Vnde congrega populū. et dices ad eos: vt

nō grānt te diebus quadraginta. Tu autem p̄para tibi buros multos. et accipe tecū sareā dab̄ rā selemiā. echanū et asiel quinq̄ bos: q̄ pati sunt ad scribendū velociter. Et venies huc. et ego accendā in corde tuo lucernam intellectus que non extigetur quoadusq̄ fi niatur q̄ incipies scribere. Et tunc perfectis quedam palam facies. quedam sapientibus absconde trades. In crastinū enī hac hora in cipies scribere. Et pfect^z sū sicut mihi p̄cepit et cōgregau omniē populū. et dixi. Audi ista helverba hæc. Peregrinati sunt patres nostri ab iniū i egypto. et liberati sūt in d. et ac ceperūt legem vitę quam non custodierunt. quā et vos post eos trāsgressi estis. et data est vobis terra in sorte. et terra sion. et patres vestri et vos iniqtatem fecistis. et non seruastis vias quas p̄cepit vobis altissimus. et iustus iudex cu sit abstulit a vobis in tpe qd dona uerat. Et nunc et vos hic estis. et fratres vestri introrsum vestrū sūt. Si ergo impauritis se sui vestro. et erudieritis cor vestrū viui conservati eritis et post mortē misericordiā cōse quāmini. Judiciū enī post mortē veniet. qn̄ item reuiuiscemus. et tunc iustorū noia parebunt. et impiorū facra oñdeniur. Ad me igit̄ nemo accedat nunc neq̄ requirat me vſq; dī es qdraginta. Et accepi quinq̄ viros sicut mādauit mibi. et profecti sumus in campū. et māsumus ibi. Et factus sū in crastinū. et ec ce vox vocauit me: dicens: Esdra aperi os tuū. et bibe quo te potauerero. Et apui os meū et ecce calix plenus porrigebat mibi. Hoc erat plenū sicut aqua: color aut eius ut ignis similis. Et accepi et bibi: et in eo cu bibilem cor meū cruciabatur intellectu: et pecūli meū icrescebat sapia. Nā spiritus meus combu ha: ut memoria. Et apertū est os meū: et non est clausū aplius. Alassisus dedit intellectū quinq̄ viris: et scripserunt q̄ dicebātur excessiōes noctis quas nō sciebant. Nocte autē māducabant panē: ego autē per diē loquebar et per noctē non iacebā. Scripti sunt autē p quadraginta dies libri ducenti quatuor. Et factū est cu cōplessent quadraginta dies: locutus est altissimus: dicens: Priora q̄ scripsi in palā pone. et legant digni et idigni: mo uissimos autē septuaginta cōseruabis ut tradas eos sapientibus de populo tuo. In his enī est vena intellectus: et sapiētē fons et sciētē flumen. Et feci sic. C. - XV

Et ce loquere in au res plebis mee s̄mones proprie quos immisero in os tuū dicit dñs: et fac ut in cartha scribātur qm̄ fideles et veri sunt. Ne timeas a cogitati onibus aduersū te: nec turbent te incredulitatis dicentium. qm̄ ois incredulisi incredulitate sua morierur. Ecce ego induco dictū do minus super orbem terrarū mala gladium et famē et mortē et interitū: propter qd suppōlit iniquitas oēm te irā et adimpleta sūt opa.

nociua illorū. Propterea dicit dominus. Nam non silebo de impietatibus eorum quae irreligiose agunt. nec sustinebo in his quae inique exerceat. Ecce sanguis innoxius et iritis clamat ad me. et animi iustorum clamant persequenter. Vindicans vindicabo illos dicit dominus. et accipiam omnē sanguinem innoxium ex illis ad me. Ecce populus meus quasi gret ad occisionem ducitur: iam non patiar illum habitare in terra egypti: sed educam eum in manu potenti et brachio excelso. et percutiam plagam sicut prius: et corrumperem omnē terrā eius. Lugebit egyptus et funda menta eius plaga verberata et castigatione quas inducit ei deus. Lugebunt cultores operantes terram: quoniam deficit semina eorum ab vredine et grandine. et sidere terribili. Vt seculo et qui habitant in eo: quia appropinquauit gladius et contritio eorum. et exurget gens super gentē ad pugnā. et rhom phea in manibus eorum. Erat enim incōstabilitas hominibus et alijs alij inualescentes nō curabunt regem suū et principes: viē gestorū suorū in potentia sua. Occupiscet eum homo in ciuitatez ire. et non poterit. Propter sup biam eum eorū ciuitates turbabuntur: domini exterentur. homines metuent. Non miserebitur homo proximum suum ad irruum tacendum domos eorum in gladiū: ad diripiendas substantias eorum prope famē panis et tribulationem multā. Ecce ego conuoco dicit deus omnes reges terrę ad me vcrendum qui sunt ab oriente et ab austro. ab euro et a libano ad conuertendos in se. et reddere quae derunt illis. Sicut faciūt vscq; hodie electis meis. sic faciam et reddaz in sinu eoru. Hec dicit dominus deus. Nō parcer dextera mea super peccatores: nec cessabit rhomphea super effudentes sanguinem innoxiū super terram. Erunt ignis ab ira eius. et deuorauit fundamenta terre. et peccatores quasi strame incensum. Vt eis qui peccat et non obseruat mandata mea dicit dominus. Non parcam illis. Discedite filij a potestate: nolite contaminare sanctificatiōnem meaz: quoniam nouit dominus omnes qui delinquunt in illū. Propterea tradidit eos in mortem et in occisionē. Nam emi venerunt super orbē terrarū mala. et manebitis in illis. Non enī liberabit vos deus propter quod peccastis in euz. Ecce visio horribilis: et facies illius ab oriente. Et erient nationes draconū arabū in currīb multīs. et sicut flavis eoru numerus feretur super terram: ut iam timeant et trepident omnes qui illos audient carmoniā insanientes in ira: et erient ut apri de silua. et aduenient virtute magna. et constabūt in pugnam cū illis. et vastabunt portōnem terrę assiriorū. Et p̄ hoc supinaleſcēt dracones natiuitatis suę memores. et conuertent se conspirantes in vir tute magna ad persequendos eos. Isti turabuntur et silebūt in virtute illorū. et conuer tent pedes suos in fugā. et territorio assirio-

rum subfessor obſedebit eos. et sumet vnuſ et illis. et erit timor et tremor in exercitu illorum. et contentio in reges ipsorum. Ecce nubes ab oriente et a septentriōne vscq; meridiānum. et facies earnm horrida valde plena ire et procelle. Et collident se inuicez. et collidēt ſidus copiosum super terrā et ſidus illorum. et erit sanguis a gladio vscq; ad ventrem. et firmitas hominis vscq; ad ſubſtrāmē camelī. Et erit timor et tremor multis super terram. et horrebūt qui videbunt iram illaz. et tremor apprehendet illos. Et post hec mouebuntur nimbi copiosi a merid. ano et septētrione. et porcio alia ab occidente. Et ſupinualeſcēt vēti ab oriente. et recludent eam. et nubez quā ſuſtituit in ira. et ſidus ad faciendam exterritatem violabitur. Et exaltabuntur nubes magne et valide plene ire et ſidus. ut exterrant omnē terrā. et inhabitātes eam. et infūdet ſuper omnē locū altū et eminēt ſidus terribile. ignē et grandinem et rhompheas volatēs et aquas multas: ut etiā implenat omnes capi et omnes riui plenitudine aquarū multarū. Et demolicentur ciuitates et muros et mōtes et colles et ligna ſilvaz. et ſēnū prato ruin et frumenta eoru. Et transibūt cōſtantēs vscq; babylonem. et exterrēt eā: et effūdet ſidus et omnē iram ſuper eā. Et ſubibit puluis et fumus vscq; in celū: et oēs in circūtu lugebunt eam. et qui ſub ea remāſerint ſe: uictris hi qui exterruerūt. Et tu asia p̄cors in ſpē babilois et gloria persone eius: vē tibi misera. propter quod assimilasti ei: et ornasti filias tuas in fornicatiōne ad placendū et gloriandum in amatoribus tuis qui tecum ſemper cupierūt fornicari. O dibilem imitata es in omnib; opibus eius et in adiumentōnibus eius. propterea dicit deus. Inmittam tibi mala: viduitatem: paupratiem: et famez et gladium et pēstem ad deuastādas domos tuas a violatio ne et morte et gloria virtutis tuę. Sicut flos ſiccabitur cum exurget ardoz qui emiſſus est ſuper te: infirmaberis ut paupercula plaga ta et castigata a mulieribus ut non poſſint te ſuſcipere potentes et amatores. Nunquid ego ſic zelabo te dicit dominus: niſi occidiſſes electos meos in omni tempore exaltans p̄cussionem manuum. et dīceres ſuper mortē eoz cum inebrīata eſſes exorna ſpecie vultus tui? Perces fornicatiōis tuę in ſinu tuo: propter hoc redditōne accipies. Sicut faciſ electis meis dicit dominus. ſic faciet tibi deus et tradet te in malū. Et nati tui fame iterent et tu rhōphea cades. et ciuitates tuę conterentur et omnes tui in campo gladio cadēt. Et qui ſunt in montibus fame peribunt. et manducabunt carnes suas et ſanguinem bibent a fame et ſitī aque. Infelix p̄ maria vices et rurſum accipies mala et in trāſtru alidunt ciuitatē occīſam et exterrēt aliquā pōtionē frē tuę et partē glorie tuę extīminabunt

rursum reuertentes cōuersam. Et demolita eris illis p̄ stipula. et ipsi erunt tibi ignis. et duorabūt te et ciuitates tuas. terra tua et mōtes tuos: omnes silvas tuas. et lignū fructiferum igni comburent. Filios tuos captiuos ducent. et censum tuum in p̄dam habebunt. et gloriam faciei tue exterminabunt.

xvi.

Tibi babilon et a sia. ve tibi egypte et syria. Prece gite vos saccis et cilicis. et plagi te filios vestros et dolete: quoniam appropi quavit contritio vestra. Immissus est vobis gladius. et quis est qui auertat illum? Immissus est in vobis ignis. et quis est qui extinguat illum? Immissa sunt vobis mala. et q̄s est qui repellat ea? Nunquid repellet aliquis leonem esurientē in silua: aut extinguet ignē in stipula mortis qui cepерit ardere? Nunquid repellet aliquid sagittā a sagittario forti missā? Dominus fortis immittit mala. et quis est qui repellat ea? Erigit ignis ex iracundia eius. et quis est qui extinguat eum? Aboruscabit et q̄s n̄ tiebit? Tobabi: et q̄s n̄ paucabit? Domini n̄ minabit: et q̄s n̄ funditus cōteret a facie ipsi? Terra tremuit et fundamenta eius. mare flu enciat de profundo. et fluctus eius disturbabuntur. et pisces eius a facie domini. et a gloria virtutis eius. quoniā in foris dextera ei⁹ que arcum tendit: sagitte eius acutæ que ab ipso mittuntur: nō deficient cuj⁹ ceperint miti in fines terræ. Ecce mituntur mala et nō re uertentur donec veniant super terrā. Ignis succenditur: et nō extinguetur donec conlumat fundamēta terre. Quēadmodū nō redit sagitta missa a valido sagittario. sic nō reuertentur mala que missa tuerint in terram. Ce mibi. ve mibi. Quis me liberabit in illis die bus. Initium dolorū et multi gemitus: initium famis et multi interitus: initium bellorum et formidabunt potestates: initium malorum et trepidabūt omnes. In his quid faciaz cum venerint mala? Ecce fames et plaga et tribulatio et angustia missa sunt flagella in emēdatione. et in his omnibus se nō cōuertet ab iniquitatibus suis. neq; flagellorū memores erunt semper. Ecce erit annone vilitas super terram. sic ut putent sibi esse directam pacem. et tunc germinabunt mala super terram. gladii. fames. et magna confusio. A fame enim plurimi qui inhabitant terrā interierint. et gladius perdet ceteros qui supauerint a fame. et mortui sicut stercoz proiuentur. et non erit qui consoletur eos. Derelinquuntur em̄ terra deserta. et ciuitates eius deūcident. Nō derelinquetur qui colat terrā. et qui seminet eā. ligna dabūt fructus: et quis vindemiabit illa. Quia matura fiet. et quis calcabit illam. Erit enim locis magna desertio. Lupi et em̄ homo hominē videre: vel vocem eius audire. Relinquentur enim de ciuitate decem. et duo de agro qui abscondent se in densis ne

moribus et scissuris petrarū: quemadmodū dū derelinquuntur in oliueto et singulis arboribus tres aut quatuor olivæ. aut sicut in vinea vindemiata racemī relinquuntur ab his qui diligenter vinea scrutantur: sic relinquentur i diebus illis tres aut quatuor scruntantibus domos eorū in rhombēa. Et reliquerunt terra deserta. et agri eius inuenientur et viē eius et omnes seminē eius germinabūt spinas. eo q̄ nō trāsient hoies per eam. Lugebunt virgines non habentes sponsos: lugebunt mulieres non habentes viros. Lugebunt filii earum non habentes adiutorium sponsi earum. In bello consumerunt. et vires earum in fame exterinentur. Audite vero ista et cognoscite ea serui domini. Ecce verbum domini. excipite illud: ne dūs credatis: de quibus dicit dominus. Ecce appropinquat mala et non tardant. Quēadmodū pregnans cum parit in nono mense filium suum appropinquante hora partus eius: ante horas duas vel tres dolores circūcunt ventrem eius et prodeunte infante de ventre non tardabūt uno punto. sic non morabuntur mala ad p̄deundum super terrā. et seculū gemet. et dolores circumtenebunt illud. Audite verbum plebs mea. Parate vos in pugnam. et i malis estote quasi aduenē terre. Qui vendit q̄si fugiat. et qui emit quasi qui perditur? Qui mercatur quasi qui frumentū non capiat. et q̄ edificat quasi non habitaturus. Qui semiat quasi qui non metet. sic et qui vineam purat quasi qui non vindemiaturus. Qui nubunt sic quasi filios non facuri: et qui non nubunt sic quasi vidui: propter quod qui laborant sine causa laborant. Fructus em̄ illorū alienigenæ metent. et substantiam illorum rapient et domos euertent. et filios eorum captiuvabunt. quia i captiuitate et fame generant nationes suos. Et qui negotiantur i rapina quantum diu exornant ciuitates et domos suas et possessiones et personas suas: tanto magis adzelabor eos super peccata sua dicit dominus. Quō zelatur fornicaria mulierem idoneam et bonam valde. sic zelabitur iustitia i iniquitatem cum exornat se: et accusat eam i facie cum venerit qui defendat exquirentē omnē peccatum super terram. Propterea nolite similari ei nec operibus eius: quoniam adhuc pusillum. et tolletur iniquitas a terra. et iusticia regnabit in vos. Non dicat peccator se non peccasse: quoniam carbones ignis cōburet super caput eius qui dicit. Non peccauit coram deo et gloria ipsius. Ecce dominus cognoscet omnia opera hominū et adiunctiones illorum et cogitationes illorum et corda illorum. Dicit enim: fiat terra et facta est. fiat celum et factum est. Et in verbo illi⁹ stelle fundatæ sunt. et nouit numerum stellarū. Qui scrutatur abyssum et thesauros illarū: qui mensus est mare. et concepuit eius. Qui conclusit mare in medio aquarum. et suspen dit terram super aquas verbo suo. Qui extē

dit celum quasi cameram: super aquas fundavit eū. Qui posuit in deserto fontes aquarum. et super verticem montis lacus ad emitendum flumina ab eminenti petra. ut portaret terram. Qui finxit hominem. et posuit corpus suum in medio corporis. et misit ei spūm viam et intellectum et spiramen dei omnipotētis qui fecit omnia et scrutinat omnia abscondita in absconsis terre. Dic nouit adiumentos vestram. et quē cogitatis in cordibus vestris peccantes et volentes occultare peccata vīa. Propter quod dominus scrutinando scrutinavit omnia opera vestra. et traducet vos omnes. et vos confusi eritis cum processerit peccata vestra coram hominibus. et iniquitates erunt quē accusatores stabūt in die illo. Quid facietis. aut quō abscondetis peccata vestra coram deo et angelis eis? Ecce index deus: timete eū. Desinite a peccatis vīis et obliuiscamini iniquitates vestras iam agere eas in sempiterno. et deus educet vos. et liberabit de omni tribulatōne. Ecce enim incēdit ardor super vos turbē copiose. et rapiēt quosdam ex vobis et cibabunt ydolis osculos. et qui consenserint eis erunt illis in derisum et in impropterium et in conculcatōne. Erit enim locus locis. et in vicinas ciuitates exrectō multa super timentes dominum. Erunt quasi insani nemini parcentes. ad diripiendum et deuastandum adhuc timentes dominū. quia deuastabunt et diripient substantias. et de domibus suis eos ejiciēt. Tūc parebit probatio electorum meorum: vt avarum quod probatur ab igne. Audite dilecti mei dicit dominus. Ecce adsunt dies tribulationis. et de his liberabo vos. Ne timeatis nec hesitetis: quoniam deus dux vester ē. Et qui seruat mandata et precepta mea dicit dominus deus: ne preponderent vos peccata vestra: ne superelement se iniquitates vestre. Ce qui constringuntur a peccatis suis. et obteguntur ab iniquitatibus suis: quēadmodum ager constringitur a silva. et spinis tegitur semita eius per quam non transit homo et excluditur. et mittitur ad deuoratōz ignis.

Liber esāre quartus explicit. Incipit prologus beati Hieronimi presbiteri in libru Thobie.

Hchromatio et hiodoro episcopis. Hieronimus presbiter in domino salutez. Mirari non desino ex actōis vestre instantiam. Exigitis enim vt liberum chaldeo sermone conscriptum ad latīnum stilum trahaz. liberum utiqz thobie quē hebrei de cathalogo diuinarum scripturarū secantes. bis quē agiographa memorant: manciparunt. Feci satis desiderio vestro: nō tamen meo studio. Arguunt enī nos hebrei

orum studia. et imputant nobis cōtra suum canoneim latinis aurib⁹ ista transfrere. Sed melius esse iudicantis phariseorum displicere iudicio: et episcoporum iussionibus deseruire: institi ut potui. Et quia vicina est chaldeorum lingua sermoni hebraico. vtriusqz lingue perfectissimum loquacem reperies. vnius diei laborem arripui. et quidqd ille mibi hebraicis verbis expressit: hoc ego accito notario sermonibus latinis exposui. Orationibus vestris mercedem huīus operis recōpensabo cum gratum vobis didicero me quod iubere estis dignati: cōplesse.

Explīcit prologus in libru Thobie. Incipit liber Thobie. Capitulum primum.

bonus dominus. spersonaz describit aptā negocio.

Thobias ex 2 inter illos abductus. de quis b⁹ dī. p̄tō t̄calciata est terza. t̄bu et ciuitate neptali frote. Chusus mūdi rotam superās superiora querens. inferiora et volubiliora relinquit q̄ē isupiorib⁹ galilee supra naasō et retro enim relinquit viam spacioam que ducit ad mortē. Post viam quē ducit ad occidentem sinistram habens ciuitates se dannat. sephet enim litterā interpretat p̄het: Cum captus esset in diebus dyaboli. f̄ superboz. assit ius et m̄ dirigēs interpretatur salmanasar regis assiriorū. In ciuitate tamen positus viam veritatis non deseruit: ita vt omnia q̄ habere poterat quotidie concepti fūndis. uis fratribus ex eius genere imp̄t vel minor. f̄ oculis suis. vñ. quanto maiore es. bu. te in o. tūc irēt o. ad u. a. Tūc. Jeroboam nāqz q̄ fabriauit ad receptōne subditorū vitulos auroreos ydolatrie clōres exprimit: quozum complices significantur in subditis.

Nis que agio: P̄dot⁹ et ver⁹ dixisset iter agiographa. vt lage accepit agiographa. q̄si sancto p̄ scripta. et n̄ dī numero illorū nō vē q̄. p̄t̄ e dicit agiographa. q̄ sit dī cathalogo. b̄ ē dī nōrō. xiiij librorum. Cōsistit em̄ i p̄t̄bateco. 7. viij. p̄phetis. 7. ix. agiographis. Q̄ āt̄ sīn grecos i p̄ ordī. viij. ponit li. addēs p̄t̄bateco. iōsue iudicaz. et vocat ordinē illū eptateucū. ab epta septem et thesēos volumē!

Et quidquid. Et hoc dicne videretur yphole q̄ tā breui tpe tin op̄ videt adiplere Utiusqz lingue. Tenebat libz chaldei cū et legebat hebraice.

Ca. - - I.

Thobias ex. Beda. Liter thobie ē i superficie h̄ salutib⁹ Maximil em̄ virgo moralis et exemplis abūdat et monitis. Sed quantum poma folijs tantū historie allegoria p̄cellit. Maxima enim ecclesiæ continet sacramenta. Ipse enī thobias populū isrl significat q̄ ceteris gentibus ydolatrie dedit fide recta et operibus deo seruiebat. unde. Cū irēt o. ad u. a. Tūc. Jeroboam nāqz q̄ fabriauit ad receptōne subditorū vitulos aureos ydolatrie clōres exprimit: quozum complices significantur in subditis.

Neptali B. Latitudo. de qua. Latū mandatū tuum nūmis cuius tribus. i. filij populus fidelis eius ciuitas ecclēsia. De qua. Nō potest ciuitas abscondi supra montem posita

Supra naason. Naason angurū huīus ciuitas superiora anguratur. i. cōtemplatur celestia.

Cū cap. es. Thobie capiuitas humani generis capiuitates v̄signat per regem omnū prauorū. i. dyabolū qui nos dī patria celesti in huius exercitū vallem deiecit.

Ita vt. o. Tūc. Hic populus israel per doctores dīni verbi elemosinā non solum rudibus sue gentis auditoribus. sed gentibus ad iudaismū vniuersitibus ministrabat. Quidquid em̄ naturalis boni habuit q̄d hostis captiuans non abstulit: hoc si in exemplum virtutis ostendebat. et portionē salutaris scientie tanquam tecimam sue substantię aduenis: id est gentilibus offerebat.

Nihil tamē. Jam illud apostolicum gerebat in pectorē. Polite pue